

Ob novem letu

Na mednarodni šahovnici je bilo izredno živahno in napeto življenje. Mnogokrat je kazalo, da se ne obeta več mirna rešitev vprašanj, ki so bila predmet sporov med državami. Zasluga, da niso uspeli v svojih načrtih vojni hujškalci, je predvsem v odločnosti ljudstev, ki delujejo za mir in sodelovanje med narodi in državami, ter v odločni intervenciji Organizacije združenih narodov, ki je učinkovito posegla v spor in prispevala k odstranitvi ali vsaj ublažitvi nasprotij.

Tudi za svetovno delavsko gibanje je bilo važno minulo leto. Dvajseti kongres komunistične partije Sovjetske zveze kakor tudi dogodki na Madžarskem so delavskemu razredu odkrili vrsto pogrškov, ki jih je treba odpraviti za popolno sprostitve in uveljavitev pozitivnih sil delavskega gibanja.

Toda moj namen ni, da bi se zadrževal pri teh, čeprav važnih vprašanjih. V tem trenutku nas bolj zanimata naše domače dogajanje. In tu bi se hotel predvsem ustaviti pri upravnih volitvah, ki so bile spomladni na Tržaškem in jeseni na Gorškem. Pogoji, v katerih so bile volitve, so bili za nas neugodni. Na Tržaškem so se še močno občutili posledice nezdravih odnosov, ki jih je med demokratičnimi silami povzročila reševanja Kominforma. Vzroki razcepjenosti, ki so imele hude posledice, se še vedno le s težavo odstranjujejo. V času volitev na Gorškem so politični nasprotniki do kosti izkoristili dogodke na Madžarskem. Kljub vsemu pa so izšli volitve za nas ugodni. Od sedmih slovenskih občin na Tržaškem in Gorškem jih je šest v rokah naprednih Slovencev, ki imajo tudi svoje zastopnike v obeh pokrajinskih svetih. Toda pomen upravnih volitev ni samo v tem, da nam pripada odgovornost za upravo šestih občin, ampak predvsem v dejstvu, da so se napredni Slovenci tako na Tržaškem kakor na Gorškem ponovno združili in enotno nastopili z listami s socialističnim obeležjem in programom. Obnovljena je bila s tem na naprednih pozicijah enotnost v slovenskih vaseh, ki bi se morala negovati in krečiti tudi po volitvah in bi se morali zanj pridobiti še ostali vasačani, ki v dobri veri sledijo politiki, ki je očitno na škodo slovenskih pravic in koristi. Upravne volitve na Tržaškem in Gorškem so potrdile še drugo važno in načelno izkustvo. To je, da sta učinkovitost naše borbe za politične in socialne pravice delovnega človeka, med katere spada najmanj 95 odstotkov Slovencev v Italiji, in uspešnost borbe za naše narodne pravice odvisni od povezanosti z naprednimi italijanskimi množicami, ki so nas pripravljene podpreti v naših upravičenih narodnih in kulturnih zahtevah. Zaradi te edine močnejše politike smo bili izpostavljeni hudim očitkom, ki so absolutno neupravičeni in ki jih je večina naših ljudi kot take odločno zavrnila. V bodoče bo treba dokončno razčistiti to vprašanje, se pri tistih Slovenceh, ki se še dajo zavajati po nasprotni propagandi.

V preteklem letu se je gospodarska kriza v našem mestu še poostрила. Brezposelnost še vedno narašča. Izzeljevanje do mačinov se nadaljuje. Kupna moč prebivalstva stalno pada. Dohodki ne sledijo porastu cen in povečanju davčnega pritiska. Ukrepi, ki jih je pričakovalo tržaško prebivalstvo od vlade v Rimu za omiljenje krize, so izostali. In očitno je, da merodajni krogi ne bodo upoštevali, da so vzroki nastalega gospodarskega položaja izrednega značaja in da je zaradi tega mogoča obno-

Prečno novo leto

vsem sotrudnikom, naročnikom in čitateljem želi
PRIMORSKI DNEVNIK

Segni še ne verjame v predčasne volitve

Novoletna poslanica Gronchija in Togliattija - Reale, izključen iz KPI, je vložil priziv na centralno kontrolno komisijo

(Od našega dopisnika)
RIM, 31. — Predsednik italijanske republike Gronchi je posloval na državljane noveleto poslanico. Tudi on pravi, da se je preteklo leto začelo tako, da je dajalo upanje v izboljšanje mednarodnega položaja. Toda v sredi leta je nastopil preobrat, v katerem je bilo polno nevarnosti. Sedaj pa je OZN uspešno v Srednjem vzhodu vzpostavila mir, in to je v vseh državah od SZ do Italije, od Kitajske do Poljske in Jugoslavije. Glede Madžarske pravi Togliatti, da so tisti, ki so hoteli popraviti, kar je bilo napaka, delali enake napake. Nadležje pravi Togliatti, da ena je preteklo leto okrepilo, kar bodo v vseh za mir in moralni, socialni in gospodarski d.r.g.

Tragičnih madžarskih čedgovorov ter sovjetskega vojaškega nastopa in pomanjkanja demokracije znotraj KPI. Razen tega je Reale dal intervju reviji «Nuovi argomenti», kjer pogloblja diskusijo o raznih vprašanjih. Ravnanje revije Moravia in Carroci sta objubil, da bosta Realejev intervju objavila v prvih dneh januarja.

Čuenlajeve izjave

Spet se postavlja vprašanje mirne osvoboditve Formoze

Za kolektivno pogodbo o miru v Aziji in na Pacifiku z vključitvijo ZDA - Novi razgovori z Nehrujem

NEW YORK, 31. — Kitajski ministri predsednik Čuenlaj je bil v Burmi dal intervju, enajl je včeraj oddajala nova-jorska televizija. V svojem intervjuju poudarja Čuenlaj, da se sedaj postavlja vprašanje, kako doseči mirno osvoboditev Formoze in kako pravi, pricati skupino Gangkajška, da prepusti otok materi domovini. Glas, ki zahteva mirno osvoboditev Formoze in njen povratek k materi domovini, je vsak dan močnejši. Ta glas vedno odzveni terja odgovor, ki naj pride iz same Gangkajške skupine. Zato se možnost mirne osvoboditve Formoze vsak dan bolj uveljavlja.

Letalska nesreča

DHARAN, 31. — Neko ameriško vojaško letalo se je sinoči onesrečilo v bližini ameriškega poročila Dharan v Saudovi Arabiji. Pri nesreči je izgubilo življenje petnajst ameriških vojakov. Letalo je prihajalo iz Charlesta v Južni Karolini in se je pripravljalo na pristanku v Dharanu. Kontrolna komisija je po tem izdala kratko poročilo, v katerem pravi, da se je Reale s svojimi hudimi čenjami postavil izven partije ven-dar ga na podlagi statuta št. 27 ni bilo mogoče izključiti iz partije. Kontrolna komisija je po tem izdala kratko poročilo, v katerem pravi, da se je Reale s svojimi hudimi čenjami postavil izven partije ven-dar ga na podlagi statuta št. 27 ni bilo mogoče izključiti iz partije.

Dulles sporočil Londonu in Parizu Eisenhowerjev načrt za Srednji vzhod

Včeraj se je Dulles razgovarjal s Hammarskjöldom - Izjave predstavnika Foreign Officea - Ameriški tisk govori o «Eisenhowerjevi doktrini» - Izjave predsednika jordanske vlade

WASHINGTON, 31. — V uradnih krogih poročajo, da je ameriški državni tajnik Dulles sporočil britanskemu in francoskemu poslaniku v Washingtonu predloge, ki jih pripravlja Eisenhower v zvezi s Srednjim vzhodom.

VARŠAVA, 31. — Variavski tisk objavlja poleg noveletne voščilnice Gomulke in kardinala Višinskoga tudi številna noveletna voščila voditeljev in državnikov drugih držav. Med drugimi so poslali poljskemu ljudstvu voščila tu di Winston Churchill, gospa Roosevelt, Kršna Menon, švedski in norveški ministri, predsednik in voditelj PSI Nenni.

PARIS, 31. — Predsednik francoske vlade Mollet je izdal nocoj noveleto poslanico, po radiu in televiziji. V zadnjih mesecih, je dodal Mollet, smo našli na številne hude težave. Vi ste jih prenašali pogumno in z zaupanjem. Z velikim upanjem izrekam voščila za prihodnost naše države, ki naj bi doživela večjo blaginjo in večjo pravičnost in ki naj bi v Alžiru, preko morja in v Aziji dosegla uveljavitev svoje volje po miru in svobodi.

BONN, 31. — Predsednik zah. nemške republike Heuss poudarja v svoji noveletni poslanici, naj njegovi državljani upoštevajo nujnost, da se pri volilni kampanji v prihodnjem letu sprejemajo perspektivna načrta na področju Bundestaga upoštevajo predvsem dva politična vprašanja, ki sta: združitve in obramba Nemčije.

LONDON, 31. — V svoji noveletni poslanici pravi laburistični voditelj Gaitskill, da je estranka pripravljena prevzeti vladanje države, takoj ko se bodo volitve izrekli zakon.

BUDIMPEŠTA, 31. — «Mačarska preživlja eno najhujših razdobjih v svoji zgodovini», je poudaril danes jutrajni komentator budimpeškega radia, ki je dodal, da prihodnji meseci niso nič kaj betajotji, ker je gospodarski položaj v državi porazen.

PARIS, 31. — V svoji noveletni poslanici pravi laburistični voditelj Gaitskill, da je estranka pripravljena prevzeti vladanje države, takoj ko se bodo volitve izrekli zakon.

BONN, 31. — Predsednik zah. nemške republike Heuss poudarja v svoji noveletni poslanici, naj njegovi državljani upoštevajo nujnost, da se pri volilni kampanji v prihodnjem letu sprejemajo perspektivna načrta na področju Bundestaga upoštevajo predvsem dva politična vprašanja, ki sta: združitve in obramba Nemčije.

Vsestransko sodelovanje z vsemi državami na svetu

Moša Pijade napoveduje prihodnje volitve že za konec leta 1957

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 31. — Predsednik republike Moša Pijade ugotavlja v noveletni čestitki narodu Jugoslavije, da so zadnji dogodki pokazali, da mednarodna javnost ne gleda indiferentno na ravnanje tistih, ki menijo, da se silo vse rešuje. Moralni čenjami, ki se v zvezi z zadnjimi dogodki prišlo do izražanja v Zdrženih narodih, ima danes vedno pomembnejšo vlogo. «Mislim, poudarja maršal Tito, da je to dober nauk za vse, ki ne mislijo na posledice podobnega napadnega ravnanja».

Organični načrt

Predsednik tržiške trgovinske zbornice prof. Luzačič Fegiz je 27. novembra prebral pred črni pokrajinski gospodarske konzulte obsežen govor, v katerem je ostro obsodil brezbržno ravnanje rimskih oblasti. Ta govor kot tudi soglasno izglasovana zaključna resolucija predstavljata nekaj novega, saj je prvič prišlo do tako gošpodarski organ, ki je za svoje privratičnike v rezerviran, bil prisiljen izraziti svoj ostri protest.

V omenjenem govoru je predsednik zbornice protestiral zaradi tega, ker je vlada mnogokrat uradno zagotovila, da pripravljajo obsežen organski načrt v korist Trsta in ker je na te svoje obljube očitno pozabila. Ta oster protest je privedel vsaj do tega rezultata, da je sprejel tržiško gospodarsko delegacijo predsednik ministrskega sveta Segni. V tem razgovoru pa se je pokazalo vse bojazni tržiških gospodarskih krogov za upravičene, saj se je izkazalo, da vlada sploh ne pripravlja nobenega organskega načrta v korist Trsta in je med razgovori predsednik Segni izjavil, da bodo skušali tržiška gospodarska upravljanja rešiti v okviru znanega načrta Vanoni.

Vsi ti protesti in razgovori torej niso prinesli nič bistvenega novega, saj se je v praksi zamenjal eden obljubljen ukrep z drugim, ki pa je povrh tega za tržiške potrebe še neustrezen.

Tržiški gospodarski krogi niso zahtevali uveljavitve organskega načrta v korist Trsta iz neutemeljenih razlogov, temveč zato, ker bi lahko samo tak načrt, ki bi predvideval točne roke vseh potrebnih ukrepov, ki bodo nudili imeli najrazličnejši značaj, omogočil trajno in resnično rešitev tržiškega gospodarstva iz krize. Zakon Vanoni pa ne predvideva takih ukrepov, temveč se nanaša samo na dolgoročno investicijsko politiko. Prav to gospodarsko področje pa ne predstavlja prečnega člena v seriji tržiškega gospodarstva, saj je znano, da Trst ne trpi zaradi pomanjkanja kapitala in je značilna za skoropolga rotacijski sklad s skoropolga petimi milijardami lir sredstev, za katere ni interesov in da so vloge v tržiških denarnih ustanovah zelo visoke.

Po mnenju tržiških gospodarskih krogov bi bilo treba uveljaviti vrsto organske med seboj povezanih ukrepov, ki bi se nanašali na potarstvo, znanost in notranjo trgovino, obrtništvo, industrijo in ki bi istočasno odstranili anomalije v javni upravi.

Nedvomno bi bilo treba čimprej rešiti upravljanje tržiškega potarstva, saj se je tržiška trgovinska zbornica v preteklem letu le neznatno povečala, medtem ko je v tem razdobju močno narasla mornarica vseh konkurenčnih pristanišč.

Poleg tega pa celo v tržiškem pristanišču hitreje raste število tujih pomorskih zvez, kot število prog, katere vzdržujejo državne pomorske družbe PIN. Lani se je tako število tujih pomorskih zvez povečalo za 5 prog, zvez PIN pa za 3, pri čemer pa je treba upoštevati, da gre pri progah PIN predvsem za povečanje na račun malo pomembnih lokalnih obalnih prog, ki sicer zanjajo kopalec in turist, so pa skoro brez pomena za tržiško gospodarski organizem.

Se cela vrsta je neresenih upravljanj, ki zavirajo razvoj tranzitnega prometa skozi tržiško pristanišče in onemogočajo razvoj prometa z omini vrstami blaga, od katerega pristanišče, trgovci, speditori in drugi poslovni krogi največ koristijo. Predstavnik trgovinske zbornice se v tej zvezi pritožuje nad previsokimi pristaniškimi tarifami, povzemanjem železnih tarif, zavlačevanjem modernizacije železniške zveze skozi Trbiž, zavlačevanjem avtoceste Trst-Benetke itd.

Vseh številnih upravljanj pa seveda ni mogoče rešiti v sedanjem obdobju, ki vlada v Rimu do Trsta, ko se skuša na račun Trsta celo zaslužiti, saj so v finančnem letu 1955-56 Tržačani uplačali v državni proračun tri milijarde več kot so prejeli in bo ta vsota v letošnjem finančnem letu dosegla kar 9 milijard lir.

Tudi to dejstvo dokazuje, da Trst ne more pričakovati daril od nikogar in da je možno doseči ustrezne ukrepe, ki naj rešijo sedanjo pretečo gospodarsko in socialno krizo le s skupnimi napori, ki so odločno akcijo, ki bo nedvomno uživala podporo vsega tržiškega prebivalstva.

B. SAMS

PREGLED SINDIKALNEGA DELOVANJA NA TRŽAŠKEM

Volitve tovarniških odborov v CRDA pokazale, da delavci ne slede razbijaški politiki

Ob Novem letu po navadi delamo obračune preteklih dejavnosti na raznih področjih, med katerimi je tudi sindikalno. Čeprav ni bilo sindikalno življenje lani tako razgibano kot predlanskim, saj so takrat samo varilci v ladjedelnicah Sv. Marka stali na 70 dni, tudi lani ni manjkalo vaznih dogodkov.

V prvih mesecih je vsakega mnogo bolj kazalo glede toliko zelenega sindikalne enotnosti kot kasneje. Tudi pri nas so tako imenovani svobodni sindikalisti izkoristili nesrečne madžarske dogodke za poglobljanje naproti med obema sindikatom in skušali celo preprečiti skupna pogajanja na uradu za delo. V začetku leta se je namreč po precejšnjih porodnih krčih z ustanovno sindikalno skupščino končno rodila nova zvezna Delavska

smotru se žal mislo približali in razcepjenost se je bolj poglobila, ker so sindikaliste stare Delavske zbornice vodili pri tem cisto politični nagibi, čeprav so večkrat svedečo proglasili, da je njihov sindikat iznad strank.

Sveda je ta razcepjenost vplivala tudi na sindikalne borbe in njihove rezultate. V ladjedelnicah in v Tovarni strojev so se morali delavci z njimi sindikati v glavnem brniti. Ravnanje CRDA se namreč kljub podpisu spraznoma po lanskim dolgotrajni stavki se ni hotelo dokončno odpovedati nameni po znižanju akordnih tarif in zvišanju akordnih norm. Najprej so gnjavili delavce s poostrenim nadzorom, kar je povzročilo odpor in krajše stavke, nato so napovedali, da bodo znižali akordne tarife za 4 odstotke in hkrati zvišali normo. Delavci so se seveda uprli, včasih ločeno, včasih s skupnimi stavkami, pri čemer je tudi prišlo do izraza, kako težka so celo pota akcijske enotnosti. Kar se tiče borbe proti znižanju akordov, sta sindikata se precej enotno nastopala in končno dosegla, da se je ravnanje CRDA odreklo uresničanju svojih načrtov. Pota sindikatov pa so šla naraven, ko ni slo zgolj za obrambo, marveč za zahteve delavcev, prišlo je do ločenih stavk in pogajanj glede doklade za menzo in proizvodne nagrade. V vsedržnem obsegu so sicer priznali kovinarjem 4 odstotke povzra med in plač ter plačilo doklade za menzo, kar pa morali sprejeti tudi delodajalci v Trstu, s posebnimi krajevnimi zahtevami v CRDA pa delavci niso imeli sreče. Tako je nova Delavska zbornica CGIL med drugim zahtevala, da se medze tržiških kovinarjev izenačijo z medzami kovinarjev v Genovi.

Med kovinarjem v Genovi, da se delavcem izplača posebna nagrada za čas dopustitve. Delavska zbornica CISL ten zahtev ni podprla in se doslej še niso uresničile. Trgovinski uslužbeni so po dolgotrajni borbi in pogajanjih končno dosegli pomenotenje prejemkov in s tem tudi delno zvišanje plač. Stavke so se 1956, leta napovedali tudi uslužbeni Acegat, delavci kamnoseške industrije, lesne industrije, rafinerij, v pristanišču in v drugih strokah. Delavci SELAD so večkrat protestirali zaradi stalnega krčenja njihovih števil, toda brez uspeha, saj jih je bilo sredi novembra zaposlenih pri tej podporni ustanovi samo še 730. Nereseno je ostalo tudi vprašanje uslužbenih bivše ZVU, ki jim niso od oktobra 1954 prav nič zboljili plač, čeprav so cene stalno narasle; prav tako ni bilo resne vprašanje njihove vključitve v stalne državne namestencev; sicer pa je njihovo število stalno padalo.

V tem kratkem pregledu krajevnih sindikalnih dogodkov je treba omeniti se ustanovitve enotnega sindikata slovenske šole, ki je nastal iz prejšnjih treh sindikatov in ki je imel 11. novembra 1956. Največ pa sta izgubila Krščanska demokracija in republikanska stranka. Z novim volilnim zakonom in s uspehom levčarskih strank se je sestava občinskega sveta spremenila. V novem občinskem svetu so stranke in skupine zastopane takole (v oklepaju število svetnikov):

Najbolj vazen sindikalni dogodek ob koncu leta pa so bile vsekorov volitve tovarniških odborov v CRDA. Kljub vsej gonji, pritisku, izkoriščanju madžarskih dogodkov, podpori delodajalcev stari Delavski zbornici CISL je sindikat kovinarjev (FIOM) nove Delavske zbornice CGIL ohranil svoje položaje, to je število svojih predstavnikov v tovarniških odborih, ohranil večino glasov delavcev (nad 50 odstotkov) in v ladjedelnicah Sv. Roka ceno napredoval. To je bila vsekorov velika moralna zmaga. Zato ob Novem letu kljub vsem oviram na sindikalnem področju lahko gledamo z dobrimi upi v bodočnost, saj so te volitve pokazale, da delavci ne marajo iti po razbijaški poti nekaterih voditeljev svobodnih sindikatov.

C. S.

Prizor iz pristanišča

OPOZICIJA V VEČINI V TRŽAŠKEM OBČINSKEM SVETU

OBSTOJ OBČINSKEGA SVETA ODVIŠEN od sodelovanja med odborom in opozicijo

Občinski odbor mora upoštevati predloge levčarskih strank in skupin - Občin. ski proračun in proračun podjetja ACEGAT preizkusna kamna občinskega sveta

Najvažnejši politični dogodek lanskega leta na našem področju so bile brez dvoma upravne volitve za obnovitev občinskih svetov in volitve za izvolitev pokrajinskega sveta. Kot vedno, pa se je največja politična bitka vršila v tržiški občini, za tržiški občinski svet, saj ima ta izvoljeni organ največjo vlogo v vsem javnem in političnem življenju mesta in celotnega področja.

Lanske volitve, ki so se vršile na osnovi novega volilnega zakona, ki določa proporcionalno razdelitev mest in odpravi tako imenovane pozvane liste, so v tržiški občini pokazale dejansko politično stanje in moč posameznih strank in skupin. Na želost pa moramo ugotoviti, da bi bila ta slika še popolnejša, če ne bi konska volilna komisija izključila iz volitev indpendentistično listo «Trst Tržačani». Kljub temu pa je položaj v občinskem svetu med tako imenovanimi štiri sredinskimi strankami (demokristjani, socialdemokrati, republikanci in liberalci) in levo in desno opozicijo popolnoma spremenil. Opozicijske stranke in skupine so dobile na zadnjih volitvah večino glasov.

Volilni izidi pa so tudi pokazali, da so se tržiški volitvi usmerili na levo in da so zaradi tega vse levčarske stranke dobile več glasov. Hkrati pa, kar je v nasprotju s političnim razvojem v ostalih italijanskih pokrajinah, so se v Trstu okrepili tudi fašisti. Na osnovi podrobnega analize glasov je bilo ugotovljeno, da se je MSI okrepil predvsem z glasovi članov policijskih sil, ki so prišli v Trst

VOLILNI IZIDI:

LISTA	GLASOV
KD	37.023
KP	41.016
MSI	26.934
PSDI	12.586
PSI-UP	9.633
MEN	7.674
PRI	6.379
PNM	5.832
NLS	5.569
PLI	4.542
SL	3.791
Rad.	1.782
Skupaj	182.731

tovalec, ki so jih imele po volitvah leta 1952): Krščanska demokracija 20 (28), Komunistična partija 14 (6), Italijanski socialni gibanje (MSI) 9 (4), socialdemokrati 4 (5), PSI-UP 3 (1, samo PSI), Neovisna socialistična lista 2 (1, Ljudska fronta), republikanci 2 (4), liberalci 1 (3), MEN (2) 1952 ni nastopil, Slovenska lista 1 (1), monarhisti 2 (1).

Sestava občinskega odbora ni bila lahka. Stiri stranke, ki so imele v rokah občino vsa povojna leta, so dobile 27 svetovalcev, ostale pa 33. To je pomenilo, da niso imele več sestavi večinskega odbora. S tem je bila tudi odpravljena tako imenovana sredinska formula. Poleg tega pa se je ta koalicijska je bolj omajala, potem ko so socialdemokrati izjavili, da ne bodo sodelovali v občinskem odboru skupno z liberalci. Hkrati so zahtevali usmeritev uprave na levo s socialnim in pravnim programom. Drugo veliko zapreko pri sestavi novega odbora je predstavljala dotrajani župan Bartoli. Demokristjani so vztrajali na njegovi ponovni izvolitvi. Leva opozicija in socialdemokrati pa so bili od začetka odločno proti ponovni izvolitvi

Bartolija za župana. Desničarske stranke so ponujale demokristjanom svoje sodelovanje in predlagale sestavo odbora nacionalnih strank. Po večtedenski polemiki med demokristjani in socialdemokrati in dolgotrajnimi razgovori je prišlo do sporazuma, da bodo demokristjani odločili vsako sodelovanje z desnico in da sestavi manjšinski odbor, v katerem bodo zastopani demokristjani, socialdemokrati in republikanci. Na vztrajno zahtevo demokristjanov so socialdemokrati pristali tudi na Bartolija za župana s pogojem, da dobijo podžupansko mesto. S tem kompromisom je bila rešena kriza občinskega odbora.

Tako je bil sestavljen odbor, ki ima podporo samo 26 svetovalcev. Toda upravni program, ki ga je po izvolitvi odbora prečital župan Bartoli, je vseboval nekaj pozitivnih točk, ki jih je sprejela tudi leva opozicija. Predvsem je bil važen sklep, da bodo sestavljene občinske komisije, v katerih bodo sorazmerno zastopane vse stranke, da bo opozicija imela svoje predstavnike v upravnih svetih javnih ustanov, ki so bili do sedaj monopol starih sredinskih strank. Te in še druge ukrepe upravnega značaja, ki imajo videz socialni značaj, so omogočile dosedanje življenje manjšinskega odbora.

Toda opozicijska večina ima vedno v rokah. To se

LETOS PRVIČ PO VOJNI IZVOLJEN POKRAJINSKI SVET

Obljubam pokrajinskega odbora naj slede konkretna dejanja

Vladni komisar je izdal za tržiško pokrajino poseben volilni zakon, ki je onemogočil izvolitev večjega števila slovenskih svetovalcev

Lani meseca maja so bile skupno z občinskimi volitvami tudi volitve za pokrajinski svet. Prvič po končani vojni si je tržiško prebivalstvo izvolilo tudi pokrajinsko upravo. V vseh povojnih letih so upravljali pokrajino ljudje, ki jih je imenovala bivša ZVU in jih izbirala iz vrst tako imenovanih starih vladnih strank. Tako je bila pokrajinska uprava 11 let v rokah samo demokristjanov, socialdemokratov, republikancev in liberalcev, čeprav so predstavljali manjšino prebivalstva.

Pokrajinske volitve na našem področju se niso vršile na osnovi italijanskega zakona, ampak je vladni komisar sestavil svoj odbor. Pri volitvah pokrajinskega odbora in predsednika ni prišlo do tistih težav, kot v občinskem svetu. Kljub temu pa so morali demokristjani pristati, da bodo tudi v pokrajinski upravi vodili socialno politiko (da bodo odklonili vsako sodelovanje z desnico in da bodo sprejeli sodelovanje opozicije v raznih komisijah in javnih ustanovah, kjer ima pokrajinska uprava svoje predstavnike. Te pogoje so jim postavili socialdemokrati, ki so to politiko zagovarjali tudi pri sestavi občinskega sveta.

Sicer pa se je pokrajinska uprava do sedaj pokazala, da hoče vsaj z obljubami, ker konkretnih dejanj nismo se videli, splošni sprejeti obveze. Vsa vprašanja, ki jih je do sedaj predložila opozicija, in tudi oba slovenska svetovalca so sprejeli z razumevanjem, pokazali svoje zanimanje in zagotovili, da jih bodo rešili, v kolikor je v njihovi moči. Do sedaj so se izneverili svojemu programu samo pri izvolitvi nekaterih predstavnikov v javne ustanove, ko niso hoteli izvoliti nobenega predstavnika leve opozicije. Zaradi te diskriminacije proti opoziciji je socialdemokratsko vodstvo uradno izjavilo, da se to ne bo več ponovilo in da bodo v obratnem primeru izvajali hude posledice tudi v občinskem svetu.

Kljub temu pa je treba priznati predsedniku prof. Gregorčiču in odboru, da so znali ustvari v pokrajinskem svetu takšno pomirjevalno vzdušje med večino in manjšino, ki je prvi pogoj redno in uspešno delovanje pokrajinske uprave. Pogoj tega pa je predsednik osebno navezal stike z vsemi okoliškimi občinskimi upravami, da se spozna z njihovimi vprašanji.

To so prvi vtisi o delovanju nove pokrajinske uprave, ki so vati na prvi pogled pozitivni. Upajmo, da bodo pokrajinski predsednik in vsi odborniki še nadalje krepili odnose z občinskimi upravami in z vsemi ostalimi javnimi ustanovami, ki spadajo v pristojnost pokrajinske uprave. Kot Slovenci pa zelimo, da bi sedanja pokrajinska uprava začela konkretno reševati vsa vprašanja, ki zanjajo naša življenja na tem področju, ki so bila do sedaj popolnoma zanemarjena. Ne bomo natevali vseh teh vprašanj, ker smo prepričani, da jih predsednik prof. Gregorčič in njegovi najbližji sodelavci, odborniki, že poznajo, saj so jih gotovo spoznali na razgovorih, ki jih imeli v tem prvem polletju upravljanja pokrajine s slovenskimi župani, slovenskimi svetovalci in o katerih je nas list že toliko pisal.

S. S.

TEŽKA JE POT K SINDIKALNI ENOTNOSTI

Hvale vredna pobuda vodstva CGIL žal še ni rodila sadov

Vsakrat ko hočemo napraviti nekaj pregled sindikalne dejavnosti določenega obdobja ali pa orisati položaj v določenem času, ne moremo mimo ugotovitve, da je nujno potrebna sindikalna enotnost, ki je najbolj temelj in jamstvo za uresničevanje delavskih zahtev in za obrambo njihovih pravic. Toda kakor so bili delodajalci vedno enotni ne glede na svoje nazore tako so delavci v Italiji že čevet let sindikalno razcepjeni in še nič ne kaže, da bi se v kratkem ponovno vzpostavila njihova enotnost.

No, nebo se je nekoliko zjasnilo konec septembra, ko se je zdalo, da je končno prišel čas, da se bodo sindikati končno začeli zbliževati, kar naj bi s pomočjo akcijske enotnosti polagoma privedlo tudi do spojitve vseh treh sindikalnih organizacij. Izvršni odbor CGIL je dal namreč stvarno pobudo za združevanje sindikatov. Njegov glavni tajnik Di Vittorio je predlagal, naj se vsi trije sindikati, to je CGIL, CISL (demokristjani) in UIL (pretežno socialdemokrati) spojujejo z ustanovitvijo popolnoma nove sindikalne organizacije, ki bi norila tudi novo ime, tako da ne bi bilo ponažanja za nikogar. Di Vittorio je tudi izjavil, da ni smel biti ta sindikat odvisen od nobene stranke niti od vlade, kar pa seveda ne pomeni, da bi moral biti tudi popolnoma apolitičen. S tem se je CGIL, tudi odpevala doslej veljavni teoriji, da mora biti sindikat nekaj transmissijskijermen stranke.

Sveda je nova misel v teoriji zelo lepa, žal pa se je težko odpovedati starih navadam. Demokristjanski voditelj CISL in socialdemokratskim voditeljem UIL Di Vittorio predlog ni posebno dišal. Čeprav so prej tudi delno upravičeno očitali vodstvu CGIL, da izvaja v glavnem smernice vodstva KPI (kar pa ne velja za zadnje čase, saj so si pridobili v CGIL vedno več besede tudi socialisti in druge stranke), se pa oni sami niso hoteli odpovedati nadzorstvu svojih strank nad obema svobodnimi sin-

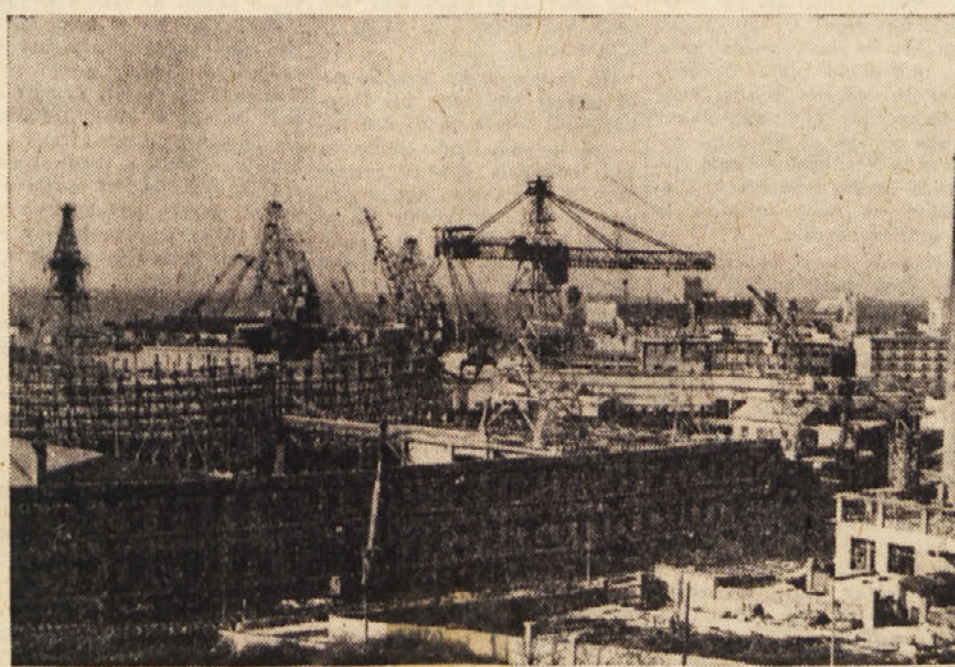
dikatom in so začeli nekoliko popuščati zamisli o enotnosti le pod pritiskom članstva, ki je vedno težilo k njej. Tudi to pot se je torej pokazala težava med besedami in dejanji, kajti če hočemo biti popolnoma iskreni, moramo ugotoviti, da je popolno nadstrankarstvo sindikatov doslej le utopija, kajti član in se bolj voditelj neke stranke ostane pač član te stranke tudi ko je v sindikatu. S tem pa se ne zanika možnost, da se strankarstvo v sindikatih lahko omeji na najmanjši obseg. Glavno je pač, da se najde nekdo, saj je bistvena naloga sindikata, brati razredne interese delavcev, ki so za vse člane enaki in ki so najboljša splojna snov.

Pobuda vodstva CGIL je nalezela na odobravanje večine delavstva. Siriti so se začela gesla o enotnih tovarniških odborih oziroma notranjih komisijah, o bolj pogostih enotnih nastopih v raznih sindikalnih borbah, o skupnem postavljanju medznih zahtev v tovarnah itd. Ze pred to pobudo smo bili priča zlasti veliki enotni akciji poljskih delavcev vseh treh sindikatov; zelenčarji se niso razlikovali med seboj po razlikah pripadnosti, ko je bilo treba stopiti v stavko za uresničitev lastnih zahtev itd. Toda žal so prišli kasneje vsem nasprotnikom delavstva kot nalašč dogodki na Madžarskem in v podjetju FIAT, so šli funkcionarji CISL in UIL celo tako daleč, da se sploh niso hoteli uresiti k pogajanjem pri skupni mizi s

predstavnikoma FIOM (CGIL), predstavnik CISL in FIOM so od tedaj izrabili vsako priliko, da bi poglobili med delavstvom razdor in zajezili vse poskuse skupnih nastopov, kakor da bi bilo glavno vprašanje Madžarska, ne pa položaj po posameznih tovarnah. Če je bilo še razumljivo izkoriščanje omejenih zaostankov dogodkov za pridobivanje novih članov v sindikatih, pa je bilo vse obsodbe vredno razbijanje enotnosti notranjih komisij, katerih naloga je, reševati notranja vprašanja v podjetjih, kot so akordi, norme, delovna storilnost itd. ki nimajo prav nobene zveze s politikom.

To je tudi večina delavstva razumela. Če izvzamemo podjetje FIAT v Turinu, lahko ugotovimo, da je zamisel o sindikalni enotnosti kljub vsem zaporkam in težavam in celo kljub madžarskim dogodkom napredovala. Struje CGIL so namreč v velikem številu podjetij, zlasti v Milanu, od novih volitev okrepile svoj položaj v notranjih komisijah, kar je dokaz, da pobuda Di Vittoria in vodstva CGIL le ni padla na neplošno tla ter da je že začela roditi svoje sadove. To pa tudi vzbuja upanje, da sindikalna enotnost ne bo ostala vedno le vzor, ki se blesti iz daljave, ter da se bo tudi sedanjí val proti enotnosti ugnal. Potrebno je le novi vztrajni napori in res iskrena volja, da se enotnost končno doseže. Takrat pa bo tudi za vse delavstvo bolje, saj bo laze uresničevati svoje zahteve.

C. S.

Pogled na ladjedelnico Sv. Marka

Srečno novo leto vam voščijo

DELAVSKI SVET IN
UPRAVA

**ŽELEZARNE
SISAK**

SISAK - PREDMESTJE - Jugoslavija

VOŠČI

vsem svojim poslovnim
prijateljem in potrošnikom,
kakor tudi vsem prebival-
cem Trsta in okolice

**SREČNO NOVO
LETO 1957**

CVETLICARNA

«SAVINA»

TRST, Ulica Istria 8, tel. 55-590
Želi vam postreže vedno s svežimi cvetlicami
Želi srečno in uspeha polno novo leto

TRGOVINA Z JESTVINAMI

ANDREJ OBERNEL

TRST, Ulica Maionica 1
Želi vsem svojim cenj. klientom
SREČNO NOVO LETO

PODJETJE

ŠVARA

TRST, Ulica Giulia 28, tel. 96-742
elektromehanična delavnica za avtomobile in motocikle
voščji srečno novo leto

LIA PIPAN et Co.

(od je vodila gostilno «Pri treh rožah»)
lastnica gostilne PANADA
toči pristna vina in vam postreže z izborno domačo kuhinjo
TRST, Ulica Rossini 10, Telefon 37-909
Želi cenj. gostom srečno in uspeha polno novo leto

**F
R
A
T
E
L
I**

NASCIMBEN

IMPORT EXPORT

TRST, UL. CORONEO št. 39, tel. 24-955

voščji srečno novo leto

AVTO PREVOZNIK

STANKO ŠAULE

GORICA, Ul. U. Foscolo 21 - Tel. 37-11
Želi srečno novo leto.

TVRDKA

IGNAC PLAHUTA

GORICA, Ul. D'Amica 4 - Tel. 50-23
Bicikli, motocikli, potrebščine za kolesa in motorje IRIDE
Želi srečno novo leto.

PODJETJE Z GORIVOM IN LESNIM OGLJEM

KARLO MISCHOU

GORICA, Ul. Angiolina 23 - Tel. 23-29
Želi svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto.

53 LET STARO PODJETJE

JOŽEF KERŠEVAN

IMPORT-EXPORT
koles, šivalnih strojev, radioaparatorov, ter avtomobilskih nado-
mestnih delov
GORICA, Korzo Italia 24 - Tel. 26-43
Podružnica brez zaloge v Trstu, Ul. Coroneo 45
Želi srečno novo leto.

DRUŠTVENA

GOSTILNA

NA OPCIJAH

ki vam nudi dober ko-
zarc domačega vina
domače klobase in prsut
Želi srečno novo leto

KMEČKA BANKA

r. z. o. z.

GORICA, Ul. Morelli 13 - Tel. 22-06
Želi svojim članom srečno in uspeha polno novo leto.

GOSTILNA

PAVLIN

GORICA, Drevored XX sept. 54
Želi svojim cenjenim gostom srečno novo leto ter obvešča, da
toči izvrstno briško kapljico.

AVTOPREVOZNIŠTVO

JOZE GORJAN

GORICA, Ul. U. Foscolo 14 - Tel. 21-10
Želi srečno in uspeha polno novo leto.

TRANSADRIA d. d.

IMPORT-EXPORT

TRST - Sedež: Ul. Cicerone 8, II
Telefon: Ul. Cicerone 30214
Sealo Lagunari 96-215
Želi srečno novo leto.

vseh vrst lesa
trdih goriv
in strojev
za
lesno industrijo

TECHNA

IMPORT-EXPORT

TRST - ULICA FABIO FILZI 17, I
Tel. 35-907 - Telegr. TECHNADUN
Zastopamo razna jugoslo-
variska podjetja za indu-
strijske stroje, orodje in
tehnični material

Vršimo vsakovrstne izvozne in uvozne operacije

TVRDKA

Forniture

Orologerie

Magnaghi

TRST, ul. S. Lazzaro 8
Tel. 36-308

Želi vsem urarjem
obilo uspehov
v letu 1957

MLEKO

IZOLA

IZOLA

Želi srečno in uspeha polno novo leto 1957

LJUBIJANSKA RESTAVRACIJA «ŠESTICA»

6

voščji srečno novo leto
in se priporoča!

CEVLJAR

MARIJ MAGAJNA

ki ima delavnico v Križu
št. 379, voščji vsem vaščanom
in klientom mnogo uspeha v
novem letu ter se jim pri-
poroča.

MANUFAKTURNA TRGOVINA IN KLEPARSKA DELAVNICA

OPCINE VIKTOR in JULIJANA SOSIC
Alpina ul. 87
vam nudi dobro konfekcijsko blago. Popravljanje nogavic, —
Kleparstvo.
Želi srečno novo leto.

GOSTILNA

LEOPOLD PLES

DEVIN
voščji cenjenim klientom sre-
čno novo leto.

Srečno novo leto želi svojim
klientom, prijateljem in znan-
cem

**MIZARSKA DELAVNICA
ZORKO KRALJIČ**
BOLJUNEC ST. 228

PEKARNA

OTA

BOLJUNEC
Želi srečno novo leto.

Hotel «ALLA POSTA»

TRST, Trg Oberdan 1 Telefon 24-157
voščji srečno novo leto 1957

Buffet «Tomažič»

Trst, Ul. Cassa di Risparmio 3, tel. 35-301

Vam postreže z najboljšim
domačim vinom in domačim pršutom

Želi cenjenim klientom srečno novo leto

C. G. R.

**COMMERCIO GENERALE
E RAPPRESENTANZE
SOC. A R L**

Ul. della Geppa, 9 - TRST - Tel. 37-940, 28-352
UVOZ IZVOZ

Trgovsko podjetje

«BOR»

KOPER

voščji

vsem svojim odjemalcem srečno in uspeha polno
NOVO LETO 1957

SPLOŠNA TRGOVSKA

IMPORT EXPORT

KOPER

Želi vsemu delovnemu ljudstvu srečno novo leto.

Tržaška knjigarna

TRST, Ul. sv. Frančiška 20 - Tel. 37-338

Želi srečno novo leto vsem
prijateljem knjige.

INTERCOM

IMPORT-EXPORT

KOMPENZACIJE

TRST

Ul. XXX Ottobre 6 II - Tel. 31 961 31 962

RADIO SOSSI

OPCINE, Trg Monte Re št. 4 - telefon 23-155

Novo leto —

novi modeli 1957

MINERVA — GRUNDIG — PHONOLA — MARELLI

cene ugodne

(Zastopnik za gornjo okolico znamke ZOPPA)

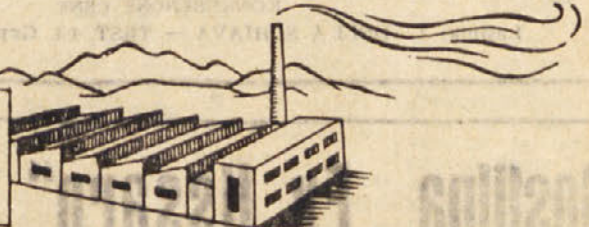
Želi srečno novo leto!

**TEKSTILNA TOVARNA
AJDOVŠČINA**

bo v letu 1957 izvažala poleg surovih
tudi barvaste tkanine.
Predvsem bo pa izboljšala kariraste ar-
tikle za domači trg. Izdeluje tudi najdaljše
in najboljše flanelaste rjuhe.

**Kupujte izdelke
tekstilne tovarne v Ajdovščini**

N.B. PODRUŽNICA AJDOVŠČINA ST. 695148200.0. TELEFON: AJDOVŠČINA 17. ŽEL. POSTAJA AJDOVŠČINA. BRZOJAVNI NASLOV: TEKSTIL AJDOVŠČINA

TRGOVINA Z MESNIMI IZDELKI

LJUBO JAKLIČ

TRST, Ul. S. Cilino 109 - Tel. 96-945
Želi vsem svojim cenjenim klientom srečno in uspeha polno
novo leto

MLEKARNA

JOSIP FERFOLJA

TRST, Ul. Manzoni 15 - Tel. 94-696
Želi cenjenim klientom srečno novo leto.

Srečno novo leto želi vsem gostom

**«BIFE PRI JOZKOTU»
FIGOVEC**

TRST, Ul. C. Ghenga št. 3

Srečno in uspeha polno novo leto želi

EDVARD FURLANI

TRST, Ul. Milano 18 - Tel. 35-169
Crnila za živino, umetna gnojila, žito, žveplo, modra galica,
stroji za obdelavo zemlje, orodje, vsakovrstna semena itd.

LEOPOLD ŠTOLFA

TRST, Ul. Cologna 9
Želi vsem svojim klientom srečno novo leto.

KROJASKI SALON

KOŠUTA

TRST, Ul. Raffineria 5 - Tel. 95-488
oščji vsem cenjenim klientom srečno in uspeha polno novo leto.

TRGOVINA Z JESTVINAMI

MARIO GREGORI

TRST, Ul. Torregianca 43 - Tel. 24-004
Želi vsem klientom srečno novo leto.
Dostavlja na dom.

BAR-GOSTILNA

ANTONIJA STRAJN

DOLINA 40
Želi svojim cenjenim gostom in znancem srečno novo leto.

MESNICA

BRANKO ŽERJAL

BOLJUNEC
Želi svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto.

GOSTILNA

DANILO SANCIN

BOLJUNEC 66
voščji cenjenim gostom srečno in uspeha polno novo leto.

GOSPODINJSKE POTREBSCINE — PAPIRNICA

TULLIO COBEZ

Narodna ul. 30
Želi vsem svojim cenjenim klientom srečno novo leto.

TRGOVINA Z JESTVINAMI

JOSIP ŠKABAR

OPCINE, Narodna ul. 42 - Tel. 21-026
voščji svojim klientom od tu in od onkraj meje srečno novo leto.

TRGOVINA Z JESTVINAMI

KAREL ČOK

LONJER 269
Želi vsem cenjenim odjemal-
cem obilo uspeha v novem
letu 1957.

TRGOVINA S SADJEM
IN ZELENJAVO

SILVA ČOK

TRST
Barkovlje — Ul. Bovedo 22
voščji cenjenim klientom
srečno novo leto.

TRGOVINA Z JESTVINAMI

ŠČUKA

TRST
Barkovlje — Ul. Perarolo 2
Želi vsem cenjenim odjemal-
cem srečno novo leto.

DROGERIJA

Teodor SCHEIMER

TRST-BARKOVLJE
Ul. Ceretto 2 - Tel. 28-614
voščji cenjenim klientom
srečno novo leto.

MESNICA

Romano MILIČ-EMILI

TRST-BARKOVLJE
Miramarska ul. 155, tel. 31787
Želi cenjenim odjemalcem
srečno novo leto.

TOVARNA ETERICNIH OLJ

JANUŠEK

Ustanovljena l. 1883
TRST-BARKOVLJE
Tel. 29-963
Želi svojim klientom
srečno novo leto.

RIBARNICA

MARČELA PERTOT

TRST-BARKOVLJE
Perarolo 2
voščji cenjenim klientom
srečno novo leto.

MESARIJA

VOLPI-FUKS

NABREZINA CENTER — KAMNOLOM — POSTAJA

Želi svojim odjemalcem in vsem znancom in prijateljem uspe-
ha polno novo leto.

SLOVENSKI TRGOVINI

FRANC UDOVIČ

TRST, Ul. Mazzini 46 in na Trgu Ponterosso 5
nudi vsakovrstno modno blago po najnižjih cenah. Želita
svojim klientom tu in onkraj meje srečno novo leto.

CVETLICARNA

«IVANKA»

TRST, Ulica Istria 17, tel. 95-052
vedno dobro založena s svežimi cvetlicami
Želi srečno novo leto

Vse dobre želje in mnogo uspehov v letu 1957

želi vsem svojim poslovnim prijateljem in odjemalcem

SLAVICA

TRGOVSKO PODJETJE Z INDUSTRIJSKIM BLAGOM NA VELIKO

K O P E R**TVRDKA A. PERTOT**

Trst, Ul. Ginnastica 22, tel. 95-998

ima v zalogi veliko izbiro
nacionalnih in angleških
štof po konkurenčnih cenah

Želi cenjenim klientom srečno novo leto

Batič Franc

KLJUČAVNIČARSKA MEHANIČNA DELAVNICA

TRST

Ul. F. Crispi 15

Telefon 95214

Želi srečno novo leto!

Srečno in veselo novo leto vošči vsem cenjenim klientom

MLEKARNA

TROŠT - BAREJ

Ul. Rossetti 8

TRST

Srečno novo leto želi cenjenim odjemalcem

MIHAELA SLAVEC

prodaja slaščic in časopisov

BOLJUNEC

PRIZNANO MEDNARODNO AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA, Ul. Duca d'Aosta 88 - Tel. 28-45

vošči srečno novo leto.

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo.

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

CELESTE DANEU - DANIELI

OPCINE, Narodna ul. 77 - Tel. 21-034

želi srečno in uspeha polno novo leto.

PAPYROS

M. FERFOLJA

UVOZ

papirja, grafičnega materiala ter zaloga vseh vrst ovojnega pa-

IZVOZ

TRST, Ul. F. Severo 10 - Tel. 36-453

želi srečno in uspeha polno novo leto.

Mehanična delavnica in črpalka bencina AGIP

Simič Marij

OPCINE, Narodna ulica 48

PREDSTAVNIŠTVO motociklov „Gimatti“ in „Wassetti“

S temi motocikli se lahko vozi brez pa-

tenta in evidenčne

tablice. Dobite tudi nadomestne dele

Želi srečno novo leto

TRGOVINA Z JESTVINAMI

EDVARD GRUDEN

NABREZINA 182

vošči vsem svojim cenjenim klientom, znancem in prijateljem

srečno in uspeha polno novo leto.

KROJASKI SALON ZA DAME IN GOSPODE

M. MOZETIČ

TRST, Trg Garibaldi 11 - Tel. 90-280

Velika izbira modernega blaga. - Plačline olajšave.

želi srečno novo leto.

S. JAZBAR

URAD IN LESNO SKLADISCE

TRST - Lesno pristanišče. Telef. 04-332

Izven urnika. Telef. 92-982

SKLADISCE VEZANIH PLOSC, FUR-

NIRJEV IN MIZARSKEGA KLEJA

TRST - Ul. Cologna št. 13 - Tel. 41-443

GRADBENI IN MIZARSKI LES

Želi srečno novo leto!

GOSTILNA OSTROUŠKA

TRST, Ulica S. Nicolo 3

želi vsem cenjenim gostom srečno novo leto.

RUPENA succ.

TRST, Ul. Udine 15 - Tel. 38-648, 23-573

želi srečno in uspeha polno novo leto.

NABAVNO-PRODAJNA ZADRUGA d. o. z.

NA OPCINAH 87 - Tel. 21-054

želi vsem odjemalcem srečno novo leto.

CVETLICARNA IN MESNICA KONJSKEGA MESA

SVACELJ

OPCINE, Proseška ul. 35 - Tel. 21-482

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto.

Vsem svojim gostom želi srečno in uspeha polno novo leto

VETO

GOSTILNA

OPCINE, Proseška ul. 35

TVRDKA

A. MEROLLI

GORICA, Ul. Garibaldi 5

Tel. 27-23

Vse za motorje. Edini zastopnik znamke LAMBRETTA za Go-

riško - vošči cenjenim klientom srečno novo leto.

MILAN SVAB SOAVEImport-Export sanitarnega materiala - PROJEKTI-
RANJE-MONTAŽA CENTRALNIH KURJAV IN VODOVODNIH IN-

STALACIJ - KLEPARSTVO

TRST, Ul. S. Giusto 16 - Tel. 93-609

želi svojim klientom srečno novo leto.

TRGOVINA Z JESTVINAMI

JOŽE CIGOJ

GORICA, Ul. delle Monache 17 - Tel. 24-05

vošči svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto.

TVRDKA Z ELEKTRICNIM MATERIALOM

GIOVANNI MIZZON

GORICA, Korzo Verdi 39 - Tel. 30-48

želi srečno in uspeha polno novo leto.

AVTO PREVOZNIŠTVO

BRATJE DOLJAK

GORICA, Ul. Donizetti 27 - Tel. 20-97

vošči srečno in uspeha polno novo leto.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

KRISTAN SUSIČ

ROJAN, Ul. di Rolano 2

TRST

želi vsem svojim cenjenim klientom

srečno in uspeha polno novo leto 1957.

TOVARNA «GOŠA» - «ALFA ROMEO»

MODERNE AVTOBUSE IN TROLEJBUSE

VAM NUDI

Za informacije se obrnite na:

Tovarno «Goša» - Smederevska Palanka

OLAJŠAVE PRI PLAČILU

želi srečno novo leto!

GOSTILNA

„NINI“

TRST, Ul. Valdirivo 32

Tel. 38-915

želi vsem cenjenim gostom uspeha polno novo leto.

KAVARNA

«ADRIATICO»

GORICA, Tel. 32-57

želi vsem cenjenim gostom srečno novo leto.

TRGOVINA JESTVIN

Brata VISINI

TRST, Ulica Roma 15

Tel. 23-094

vošči srečno novo leto 1957

URARNA-ZLATARNA

LUDVIK JERKIČ

GORICA, Ul. Arcevescovado 1

želi svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto.

MLEKARNA

KARIS

TRST, Ul. sv. Marka 40

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto

Zaloga vsakovrstnega usnja in čevljskih potrebščin

VIRGILIJ VELJAK

TRST, Ul. Molin a vento 3 - Tel. 95-392

želi svojim odjemalcem srečno novo leto.

GRADBENO PODJETJE

CARLO BAN & Co.

družba z o. z.

TRST, Ul. Maiolica 1-1 - Tel. 90-821

želi srečno novo leto.

FOTO STUDIO

«E D I»

TRST, Ul. Oriani 2-1 - Tel. 93-295 (B; Vecchia, nasproti Ul. Madonnina)

želi srečno in uspeha polno novo leto.

TVRDKA

ČUK

GORICA, Korzo Verdi 26, Trg Cavour 8

Sivni stroji «NECCHI», kolesa, motorji, radio-aparati

želi srečno novo leto.

VELOX

Soc. a. r. l.

TRST - UL. RISMONDO 9 - TELEF. 30-100

IMPORT - EXPORT - ZASTOPSTVA

želi svojim cenjenim odjemalcem srečno in uspeha polno novo leto

Ekshluzivna glavna zaloga: **RADENSKA mineralna voda**Pivo: **PUNTINGAM in REININGHAUS****MOTO GUZZI**Nadomestni deli, pribor, brušenje cilindrov za
avtomobile, motorna kolesa in Dieselove motorje.

Tvrška Cremascoli, Ul. Fabio Severo 18

želi srečno novo leto

KAVARNA BIFE

BRATUŽ

GORICA, Ul. Mameh 14 - Tel. 34-78

vošči cenjenim gostom srečno novo leto.

POSOJILNICA in HRANILNICA

K O P E R

sprejema vloge in daje potrošnikom kredit

«LA VINICOLA TRIESTINA»

ALBERTO URSIČ

TRST, Ul. Cec. Rittmeyer 20

Tel. 38-38

ima veliko zalogo vina verona, furlanskih, istrskih in viga-

skih vin ter kradkoga terana

želi vsem svojim odjemalcem srečno novo leto.

DOBRO ZNANA TRGOVINA S CEVLJI

G E C

TRST-ROJAN, Trg Tra i rivi 2

Tel. 91-18

želi svojim cenjenim odjemalcem srečno novo leto.

TVRDKA

IVAN GOLOB

GORICA, Trg E. De Amicis 1 - Tel. 21-38

Avto-moto-kolo-nadomestni deli itd.

vošči srečno novo leto.

TRGOVINA JESTVIN

MILAN BEVK

TRST, Ul. Sonnino 9 - Tel. 41-972

vošči vsem svojim odjemalcem srečno in uspeha polno novo leto

VINICOLA ISTRIANA

RAZNOVRSTNA VINA

TRST, Ul. Pondera 8

Tel. 93-200

želi srečno novo leto.

TRGOVINA S CEVLJI

DONDA

TRST, Largo Barriera Ve-

chia 3 - Tel. 90-792

želi srečno novo leto.

PEKARNA-SLASCICARNA

SANCIN

SKEDENJ

Skedenjska ul. 126

vošči cenjenim klientom sre-

čno novo leto.

AUTOMOTOR

IMPORT-EXPORT

PREDSTAVNIŠTVO za

nadomestne dele italijan-

skih, nemških, angleških

in ameriških avtomobi-

lov za DIESEL, motorje,

pumpe, injektorje ter

traktorje

TRIESTE-TRST, UL. UGINE 15

TEL. 30-197 - 80-198

želi srečno novo leto

TRGOVINA Z JESTVINAMI

VINKO BENČIČ

TRST, Ul. Rolano 5

Tel. 23-560

želi odjemalcem in prijate-

ljem srečno in uspeha polno

novo leto.

UVOZ

IZVOZ

TRST

Ul. Valdirivo 3 - Tel. 36-991

Opremlja hitro po najnižjih

cenah darilne pakete za Ju-

goslavijo in druge države.

želi srečno novo leto.

VSE

za hišo:

BRISACE - RJUHE

BLAZINE

SKOTSKA VOLNA

SUKANEK

IGLE i.t.d.

KONKURENČNE CENE

Lastnik: G. DELLA SCHIAYA - TRST, Ul. Geppa 2 - Tel. 23-489

VSE

za šport-ribiča:

in morsko ribarjenje

AVTOMATSKI APARATI

PODVODNE PUSKE

RIBARSKA PALICE

MUHARICE

UMETNE VABE

TRNKI i.t.d.

želi srečno novo leto!

Gostilna „Ex Ussaro“ lastnik Ivan Filipčič

TRST - UL. CARDUCCI ST. 41 (NASPROTIJ POKRITEGA TRGA)

VAM POSTREŽE Z NAJBOLJŠIM DOMACIM IN ISTRSKIM VINOM IN DO-

MACIM PRŠUTOM.

želi srečno novo leto

TRST, Ul. Montecchi 8

Telefon: 95-878, 90-810

LJUDJE SLABE VOLJE

Ministrski predsednik je bil živčen. Ali je morda slabovoljen? Slabo zdravlje? Ali je bil zaradi tega tako razdražen? Naj bi bilo kakor koli, on je bil slabovoljen.

Zato je rekel svoji sekretarici: "Ministrski predsednik je bil živčen. Ali je morda slabovoljen? Slabo zdravlje? Ali je bil zaradi tega tako razdražen? Naj bi bilo kakor koli, on je bil slabovoljen."

Sekretarica se je zaradi tega nasmehnila. To da ministrski sef, nasmehnil. To da v notranjosti se mu je kuhalo. Pa se je vprašal: Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Ko se je sekretarica vrnila v svojo pisarno, je prosila, naj pride k njemu predstojnik ministrske pisarne. Sekretarica se je vidno razdražila.

V takem razpoloženju je vprašal sekretarico: "Kako pridem do tega, da se ta ignorančar zadržuje zaradi tega, ker je slabovoljen, ravno name?"

Kako prijetno je kramljati v topli planinski koči, ko zunaj brije veter, kamor seže oko pa sneg, sneg, sneg...

Ledene sveče v kraških jamah

Tudi pozimi nam sprehod v podzemlje lahko nudi izreden užitek, ko poleg običajnih sigastih kapnikov vidimo tu tudi bogastvo ledu

Od kar sem pred petindvajsetimi leti prvič stopil v ledeno jama, me čar tega prav posebnega podzemnega sveta vedno vabi k sebi. Ni čudno. Kapniki iz sirovega mraza počasi, tisoče let in šele po desetletjih opazijo spremembe na njih. Njihovo življenje in nastajanje gre v veke. Kapljica se po stalaktitu le počasi razteza in ga v ugodnem primeru vsega oblije. Skoraj tako je tudi pri stalagmitih. Preden se ena kapljica posuši in se spenec iz nje izkristalizira, padejo že mnoge druge nanj in stalagmit je ves mokar. La pri večjih tece voda drugače, po gobastih izrastkih, ki prav tako nastajajo, ker voda posameznih kapljic ne zadostuje več, da bi oblikovala svečo.

Polpopolna drugačen je življenjski potek podzemskih ledenih sveč. V prvih ledenih jama namreč vztrajajo daljšo dobo, v jama, kjer je inverzija samo pozimi, je njihovo življenje kratkotrajno. Na istem mestu nastajajo v različnih zimah pod spremeni pogoji tudi drugačni kapniki. O tem sem se preprical posebno letos, ko smo 4. marca obiskali Vranjo in Skedneno jama, leden nato pa smo bili tudi v Crni jami. Tam, kjer sem pred letos našel sicer lepe in kisle ledenne stalaktite, so me letos presenetile popolnoma drugačne, mnogo nezmernije oblike.

Zima nas je tokrat pustila dolgo časa čakati na mraz in sneg. Predvsem je bilo letos pozimi mnogo manj padavin kakor lani. Inverzija je v jama le počasi nastopala in steno se niso dolgo časa tako ohladile, da bi mogli nastati večji ledeni stalagmiti. Tvorila so se le manjši in na nekaterih krajih sploh niso nastali. Tako smo letos našli steno v dnu Vranje jame suho in brez običajnega lepega ledenega sloja, kar iz ležak nad njo ni bilo vodnega dotoka. Velike spremembe so bile tudi v so-

sodnji Skednjeni jami. V Skedneno jama smo šli ob pol desetih dopoldne. Na kolodvoru v Planini je bilo se zmerno hladno. Pred vhodom v jama je kazal toplomer +22. V dnu smo merili točno 0 st. C. Ker je bil februar hladnejši, bi morali pričakovati nižjo temperaturo; tako tihi strah, da je odjuga, ki je nastopila prve dni marca, morda vendarle vplivala na temperaturo v jami, je bil upravičen. Skednena jama ima namreč belih ledenih stebrov, je bila ledo zgrajena iz treh tankih stebrov, od katerih je bil eden spodaj kakor človek debel, zgornj pa se je strnil v okoli podrgut meter široke zaveske, okrašene z lepimi stalaktiti. V bližini so vislele dva metra dolge ledene sveče.

Na kraju, kjer malone leto in dan teče s stopala mnogo vode, je nastal lepši ledeni slap, visok okoli 5 m. V njem je curčila voda in je nekako en meter nad dnom pritakala na dan in obilvala ledo na zunanji strani.

Krasne skupine ledenih sveč, stalagmitov, pa so ostale globlje v notranjosti. V notranjem delu vidimo prvotne ledenne stalagmite, ki so se stvorili že v prejšnjih zimskih tednih. Utrpeli so različne dobe z menjajočo temperaturo in postali belji. Mrzli valj v februarju pa jih je pokril z novo popolno mrazno ledeno skorjo.

Medtem ko moreš opazovati pri ločeno stojičih ledenih kapnikih posameznosti, pa nudijo ozko strnjene skupine v svojih fantastično združenih kapnikih res bajne prizore, ko luč acetilenk pronača skozi prozorne stene, se odbija na gladkih ploščah in se iskri na ledenih kristalih. Ni čudno, da je primitivni človek rekdanjih časov ustvarjal pravilice o skritih podzemskih zakladih, če je zašel slučajno v zimsko okrašen podzemlje.

Nazaj gremo smo posvetili svoj čas Vranji jami. Tedaj je bila zaradi odjuge zunanja temperatura že +5 stop. C. Prav resno me je skrbelo, kako bo v jami. Tudi Vranja jama ima namreč dva vhoda, od katerih je drugi, Mrzla jama imenovana, obrnjen proti jugu in na bregu Planinskega polja, tako da se more južni veter kar moč vajo upreti in pripihati v jama. Na sivo je podzemeljska zveza dokaj ozka, Vranja jama pa je res mogočen prostor, ki meri na najširšem mestu malone 50 m v širino in skoraj toliko tudi v višino.

Po še kar debelem snegu, ki je ležal na gručah, smo tokrat lahko prišli pod strop velikanskega oboka laže kakor po kopnem poletu, ko se ti skale neprestano podirajo pod noge. V nasprotju z marcem 1954 niso oboka visle ledene sveče. Tedaj so bile nekatere do 5 m dolge. Ze me je skrbelo, da sem spremljevalcem zaman obetal bajne lepote zimskega podzemlja. No, inverzija je bila tuja, kar izdatna. Na dnu je kazal termometer -1 stop. C.

TUDI ZNANSTVENIKI ZNAJO BITI HUDOMUŠNI

Letopis za leto 4995

Da znajo biti tudi fiziki dovtipni in šalivi, priča zbirka člankov, ki je izšla lani meseca oktobra ob sedemdesetletnici slavnega atomskega fizika Nielsa Bohra. Navadno prinasajo taki zborniki strogo znanstvene in čestokrat težko prebavljive razprave. Bohrovi članki pa so se tokrat odličili za posevno drugačen program. Poslali so uredništvu šaljive in satirne članke fizikalne vsebine. Med drugimi je v ta namen napisal daljši članek tudi znani rusko-ameriški fizik Jurij Gamov, ki je splošno znan po celi vrsti duhovitih knjig, s katerimi je na zabaven, a vendar znanstven način prikazal laičnemu svetu probleme z raznih fizikalnih in astronomskih področij. Tu objavljamo po ameriskem mesečniku »Scientific American« (marec 1956) drug krajši prispevek iz tega zbornika, ki ga je napisal O. R. Frisch.

Da bi bralci pravilno razumeli članek, je urednik v predgovoru dal to pojasnilo:

»Ta članek je ponatujen iz Letopisa Kraljevega zavoda za upravo energetskih virov za leto 4995. Sprito hude krize, nastale zaradi nevarnosti, iz rudarskega sistema na Zemlji in Lunni, meni urednik, da je primerno, ako da novi vest, ki je v tem članku, najširši publiciteti.«

Uvod. Najnovejša odkritje premoga (t. j. črnih fosilnih rastlinskih ostankov) na raznih krajih tudi zanimivo možnost proizvajati energijo na drug način kakor z jedrsko cepitvijo. Na nekaterih krajih, kjer so našli premog, so odkrili znake, ki pričajo, da ga je predgodovinski človek izkoriščal, verjetno za izdelovanje draguljev in za črčenje obraza pri plemen-skih ceremonijah.

Energetska možnost obstaja v dejstvu, da se premog prav lahko oksidira, pri čemer nastaja visoka temperatura in se proizvaja okoli 0,000 000 1 megavata energije na dan in gram. To je sicer prav malo, toda kazno je, da so velike množice (morda milijoni ton) premoga na razpolago.

Glavna prednost je v tem, da je kritična količina pri premogu veliko manjša kakor pri kateri koli cepilni snovi. Jedrske centrale za manj kot 50 megavatov so, kakor znano, negospodarske; centrala s premogovnim pogonom pa utegne biti primernejša za obične z manjšo potrošnjo energije.

Načrt za reaktor s premogom. Glavni problem je prost, toda kontroliran dostop kisika do goriva. Kinetika reakcije med premogom in kisikom je bolj zamotana kakor kinetika cepitve in ni se do-cela pojasnjena. Izdelali so diferencialno enačbo, ki vsaj približno ustreza reakciji, to-da rešitev te enačbe je možna samo v najbolj enostavnih primerih.

Zaradi tega so predlagali, naj ima reaktor obliko cilindra s preluknjanim plaščem, tako da lahko uhajajo gorilni plini. Drug manjši in prav tako preluknjani koncentrični cilindri rabi za dovod kisika. Med obema cilindroma pride gorivo. Valja morata biti na koncih zaprti s ploščama; zaradi tega se pojavlja težak, toda vendar še rešljiv matematični problem. Gorivo, Verjetno bo laže pri-prilaviti ustrezno gorivo kakor za jedrske reaktorje. Z-tem bi se preokrajšala tole-rančna meja v razdalji več kilometrov okoli reaktorja.

Zaradi tega je treba zbirati plinske odpadke v primerne pade za kemično defotoksikacijo. Ti plinski odpadki pa se lahko tudi zmešajo z vodikom, s to zmesjo bi napolnili balone in jih spuščali v zrak.

Trdne odpadke bi odstranjevali v pogostih presledkih (morda enkrat dnevno); nevarnost za zdravje, ki je s tem združena, bi se lahko zmanjšala na minimum, če bi se uporabljale znane naprave za uravnavanje z razdalje. Odpadke bi nato spravili na široko morje in tam poplili.

Obstaja pa možnost — čeprav je videti malo verjetna — da bi izostala kontrola nad kisikom. V tem primeru bi se stali vsi reaktorji in razvil bi se silna količina strupenih plinov. To je »den glavni ugovor proti uporabi premoga in v prid jedrskih reaktorjev, ki so pokazali svoj popolno varnost že desetletji, preden bodo izdelali dovolj zanesljiv varnostni sistem za uporabo premoga.

L. CERMELJ

leptnih sredstev po vsem svetu. Iz majhnih laboratorijev, ki so v začetku XX. stol. začeli proizvajati razne kreme in šminke so zrasle v 50 letih ogromne industrije. »Rouge Baisera prodaja danes dnevno po 50.000 različnih za ustnice, pri- znanih kozmetičnih tovarnah, kot Max Factor, Elisabeth Arden, Coty ali Rubinstein, pa prodaja vsak dan za več kot 10 milijonov frankov raznih leptnih sredstev.

Nedavno so imeli v Franciji anekdoto, ki je pokazala — tako pravi — »katastrofalne rezultate. Ugotovili so sicer, da uporabljajo tri četrtine vseh francoskih puder, da pa od strani le 30 odstotkov vseh teh žena zbera puder z lica v posebnem sredstvom za čiščenje kože, 30 odstotkov se jih zadovoljuje z vodo in milom, ostalih 40 odstotkov pa zvečer sploh ne misli na svojo kožo — to je baje hud greh proti koži!

Razen tega so ugotovili, da je v Franciji še vedno 9 milijonov žena, katere bi bilo treba pregovoriti, naj uporabljajo kozmetična sredstva — tako u-gotavljajo tovarne kozmetičnih sredstev — saj se posebno majši letniki Francozinj zadovoljuje samo s črtalom za ustnice in ne skrbijo za kompleten make-up.

Francozinke na ta očitek odgovarjajo, da so kozmetična sredstva le draga, pri čem-ner jim tovarne dajejo prav- toda tudi tukaj so kriva že- ne same — kajti po izkušnjah tovarn prodajo eno in isto sredstvo v lepi steklenički ali lepem omotu mnogo bolj- kot v navadni embalaži — kljub temu da je dražje in nič boljše.

Zato je zdaj francoski koz- metična industrija sklenila z vsemi sredstvi moderne propa- gande navajati na tek presta- lih 9 milijonov žena, ki po- mnenju tovarnarjev ne izdajo- dovolj denarja za svojo le- poto. Za to propagandno akci- jo nameravajo porabiti vsaj- še enkrat toliko, kot so po- rabili lani — čeprav že v letu 1955 niso skoparili, saj so za- to reklamirali preko 3 milij- arde frankov (vsa ostala fran- coska industrija skupaj 70 mi- liard).

Torej je lepota res — draga stvar.

kisiku dostop do goriva. Pre- računali so razne načine za- zlaganje tega goriva. Zdi se, da je najbolj enostavno in hkrati najprimernejše zlagati enako velike kroglice tesno drugo ob drugo. Nadaljujejo z računanjem, da bi dognali optimalno velikost krogel in dopustno toleranco. Premog je mlahav in se da prav lahko ohladi; zaradi tega ni proizvajanje krogel noben poseben problem.

Oksidacijsko sredstvo. Čist kisik je seveda idealen, to- da drag. Zaradi tega so pre- dlagali, da bi uporabljali predvsem zrak. Vendar je treba opozoriti, da vsebuje zrak 78 odstotkov dušika. Če bi se le najhden del tega du- šika spojil z ogljikom, ki je v premogu, v silno strupeni plin, cianogen, bi to bila ve- lika nevarnost za zdravje (glej spodaj).

Postopek in kontrola. Da se sproži reakcija, je potrebna visoka temperatura okoli 530 stopinj C. Ta se more prav- lahko dočeti s tem, da gre e- lektrični tok z enega valja na drugega (plošči, ki zapirata valja, morata biti iz osami- nega materiala). Potrebni bi- bil tok nekaj tisoč amperov pri napetosti kakih 30 voltov. V ta namen potrebna bata- rija bi bistveno povečala stroške za instalacijo.

Ko je reakcija sprožena, se mora njen potek kontrolirati z uravnavanjem količine pri- puščenega kisika. To je prav- tako lahko kakor uravnavanje kontrolnih palic pri na- vladnem jedrskem reaktorju.

Korozija. Stene reaktorja morajo vzdrževati tempera- tura nad 600 stopinj C, ob prisotnosti kisika, dušika, og- ljikovega monoksida in di- oksida pa tudi manjših količin žveplovega dioksida in dru- gih se resnih primesi. Le malo kovin in keramičnih snovi lahko vzdrži take uni- čevalne pogoje. Noben, pre- čevanje s tanko plastjo niklja, je prav vabeta možnost, to- da verjetno bodo uporabljali kovinske »fikele«. Za kerami- čne dele utegne biti najboljši liti torijev oksid.

Nevarnost za zdravje. Naj- večja nevarnost za zdravje iz- irava iz plinskih odpadnih pro- duktov. Ti vsebujejo ne sa- mo ogljikov monoksid in žveplov dioksid (oba sta me- no strupeni), temveč tudi ce- lo vrsto krotkovnih (karcin- genskih) spojin, kakor fenat- ren in dr. Da bi te spuščali v zrak, je nemogoče, kajti s- tem bi se preokrajšala tole- rančna meja v razdalji več kilometrov okoli reaktorja.

Zaradi tega je treba zbirati plinske odpadke v pri- merne pade za kemično de- fotoksikacijo. Ti plinski od- padki pa se lahko tudi zme- šajo z vodikom, s to zmesjo bi napolnili balone in jih spuščali v zrak.

Trdne odpadke bi odstr- njevali v pogostih presled- kih (morda enkrat dnevno); nevarnost za zdravje, ki je s tem združena, bi se lahko zmanjšala na minimum, če bi se uporabljale znane naprave za uravnavanje z razdalje. Odpadke bi nato spravili na široko morje in tam poplili.

Obstaja pa možnost — če- prav je videti malo verjet- na — da bi izostala kontrola nad kisikom. V tem primeru bi se stali vsi reaktorji in razvil bi se silna količina strupenih plinov. To je »den glavni ugovor proti uporabi premoga in v prid jedr- skih reaktorjev, ki so poka- zali svoj popolno varnost že desetletji, preden bodo izdelali dovolj zanesljiv var- nostni sistem za uporabo pre- moga.

L. CERMELJ

NOVO SREDSTVO proti strupenim plinom

Skupina raziskovalcev na ko- lumbijski univerzi pod vod- stvom dr. Irwina Wilsona je med dolgotrajnimi poskusi na- šla novo kemično spojino, ki se je pokazala posebno učin- kovita v boju proti strupenim plinom, ki povzročajo paralizo živčnih centrov. Novo sred- stvo so imenovali PAM. To je kristalna snov rumene barve in topiljiva v vodi. Njegova proizvodnja je preprosta in ce- nena ter v zdravilnih dozah ni škodljiva.

V zvezi z laboratorijskimi poskusi so ugotovili, da je PAM učinkovit celo v boju proti najhujšim strupom, ki delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Znano je, da strupeni pli- ni, ki delujejo na živčni sis- tem, zavro živčno dejavnost na ta način, da poškodujejo, delujejo na živčni sistem. In- jekcije PAM, ki so jih dali mi- nutno ali dve po delovanju nevarnega strupenega plina, so obvarovale smrti vse poskusne živali. Po izjavi znanstvenikov so se tega dela lotili že med drugo svetovno vojno, ko je ameriška obveščevalna služba izvolila, da Nemci pri- pravljajo nove strupene pli- ne, ki delujejo na živčni sis- tem.

Zvitli kilasti stalagmiti v Vranji jami

NASLEDNIK CHARLIEJA CHAPLINA?

Morda bo tudi vas zanimalo, kdo izmed igralcev je danes na Angleškem najbolj poznan. Toda le ne zaletite se z od- govorom, da je to morda Sir Laurence Olivier. Prav tako tudi ne boste uganili, če boste namesto njega imeno- vali kakega poznanejšega fil- mskega zvezdnika, Aleca Guin- nesa, na primer Dirka Bogar- ta ali morda celo starejša Johna Milisa. Leti so res splošno poznani in priljub- leni, toda zastavo nosi pri- tiklav moščiček, ki ima prav- tako skromno ime, kot je skromna njegova postava: Norman Wisdom! Norman je neustrahov, nastopa zdaj v filmu, zdaj na odru in za spremembo je še stalen gost v televizijskih oddajah. Prav- nič ga ne zanima, da je izven meje svoje domovine še pre- malo poznan, na svetokupa pa- že samo njegovo ime »Wis- dom« izjave salve smeha, prav kot bi povedali dobro smešnico.

Wisdom je komik. Ne tak kot morda Guinness, ki pri- pada staremu tradicionalnemu angleškemu humorju; oseb- nost, ki izhaja pravzaprav iz klasične angleške liti- rature in gledališča. Dic- kensa in Shawa in stoji ne- k

V Glinščici

Tudi vprašanja našega podeželja je treba vključiti v organski načrt

Potrebno je medsebojno spoznavanje težav in problemov za skupno sodelovanje - Kaj hočejo doseči z razlaščenjem zemlje - Trije glavni problemi: razvoj kmetijstva, turizma in kamnoseške industrije

Kup vprašanj, ki zahtevajo nujno in resno rešitev, tade naše kraje, tako mesto kot deželo. Največji problemi so skupnega značaja, saj je podeželje vedno bolj povezano in odvisno od mesta, mesto pa tesno živi s svojim zaledjem, predvsem s svojo bližnjo in daljnjo okolico.

Ko bodo rešena razna vprašanja našega mesta, bodo obenem rešena tudi najvažnejša vprašanja našega podeželja. Zaradi tega bomo morali tudi po vaseh, v vseh občinah našo ljudje bolj zanimati za vsa vprašanja svojega mesta, od vprašanja proste cone do pomorskega lida. Potrebno pa je, da se tudi meščani, zlasti delovni razred, seznanijo s težavami in problemi naših občin in vasi.

Kaj pravi kmet o razlaščenju

Zalostno in pereče vprašanje, ki posredno zanima ves naš zivelj, je vedno huje razlaščenje zemlje, kateremu so podvrženi zlasti kmetje pri Sp. Magdaleni in Domju. Tako pravi o tej zadevi kmet, ki so mu zaradi gradnje ceste za razkosi posestvo, zdaj pa mu bodo razlastili vse, tudi hišo, za rezidencionalno področje Industrijskega pristanišča:

«Vsi, kar nas je to kmetov, bi bili zadovoljni, da bi tam spodal — in pokaze skozi okno proti Zavljam — zrasla tovarna pri tovarni, da bi delalo na tisoče delavcev, da bi Trst postal milijonsko mesto. Pa kaj bi vam pravil, kako je, saj lahko sami veste, kako propadajo druga za drugo razne tovarne v «Industrijskem pristanišču». Kakšno gospodarjenje je to? Nam poberejo zemljo in nam vzamejo kruh, da bomo morali na ceste in s trebuhom za kruhom po svetu. Naseljujejo pa sežule. Verjemite mi, da delajo vse to samo, da bi popolnoma poitalijancili te kraje. In kakšne cene nam ponujajo, da ni niti moč povedati. Po 200 in 250 lir za kvadratni meter. Če bi pa hotel kupiti drugo zemljo, slabšo, in dle od mesta, bi jo moral

plačati vsaj petkrat toliko. Ali nimamo prav, da se upiramo na vse kriplje? Seveda imajo prav, da se takemu ravnanju upirajo. Toda v Trstu imajo gluh ušesa. V kratkem bodo vse razlastili, pa če bodo potem gradili tovarne in novo naselje, ali pa ne. Razlaščenost zemljišča, do katerih pridejo za mali denar, pa bodo slano prodajali.

Pereče vprašanje kmečke mladine

Zelo pereče je tudi vprašanje kmečke mladine, ki vedno bolj zapušča domove kmetijah. O tem je bilo že dosti govora, napravilo pa se ni še nič, da bi se stvari izboljšale. Kaj bo z našimi kmetijstvom, ko bo opesal in izumrl starejši rod?

Pogovarjaš se s kmetom v Dolini, v Rimanju, Padričah, v Kržu ali v drugih vaseh, pa čuti ti pritožilo: «Ne vem, kaj bo, ko bom opesal. Sim ne mara delati na kmetiji. Pravi, da se to ne izplača, da je težavno, da nima od tega stalnega in gotovega zaslužka. Raje gre na delo v tovarno ali k podjetju, da dobi ob sobotah gotovo plačo in je socialno zavarovan».

Res je, da povsod mladina sili v mesto, toda če bi naše kmetijstvo bilo bolj napredno, če bi kmetije imeli socialno zavarovane, če bi mladi ljudje spoznali, da jim zemlja lahko nudi gotovo in kolikor toliko čedno življenje, bi se oprli delu na kmetiji.

Vsekrat poudarjamo, da moramo preusmeriti naše kmetijstvo, da ga moderniziramo in prilagodimo potrebam in zahtevam naših priklj in trga. Zato pa je potrebno predvsem strokovna izobrazba. Najbolj potrebno je, da merodajne oblasti in organizacije priredijo več večernih tečajev, in da se ustanovi strokovni kmetijski tečaj. Da je obdelovanje zemlje tudi pri nas lahko donosno, kaj raznim težavam, nam lepo priča primer Pavlj in Proseka. V Plavjah so se že pred leti lotili vrtnarstva in so dosegli kar velike uspehe, na Proseku pa se vedno bolj ukvarjajo s cvetličarstvom in jim gre dobro. Imamo pa tudi razne druge primere posameznikov.

ki z malimi površinami skrbno obdelane zemlje lepo napredujejo.

Važnost kmetijstva za naš obstoj

Pomislimo samo, kako bi bilo lepo, če bi pod Kontovelom in Križem, kjer je zdaj mnogo zapuščenih zemelje, bili «paštna skrbno obdelani. Tam bi bile lahko gredice krasnega vrta, kjer bi lepo uspevalo cvetličarstvo in vrtnarstvo. Seveda bi morali napeljati vodovod in se lotiti dela, uspeh pa bi bil gotov.

Precej smo se ustavili pri kmetijstvu. Nič zato, saj je poleg vsega v naših pogojih zdravo in tačno kmetijstvo jamstvo za naš narodni obstoj na tem ozemlju. Vprašanje kmetijstva se tiče vseh občin; razlika je le v tem, da so v eni občini boljši pogoji za vinogradništvo in vrtnarstvo, v drugi pa za živinorejo itd. Čeprav je kmetijstvo važna panoga našega gospodarstva, se oblasti in ustanove premalo za to zanimajo. Kmetom pa ne dajo možnosti, da bi imeli svoje predstavnike v ustanovah, ki se ukvarjajo s kmetijstvom. Tako se dogaja, da v kmetijstvu na našem področju odločajo ljudje, ki ne živijo v stiku z našimi kmetom in jim je napredek našega kmetijstva deveta briga.

Valorizirati je treba naše naravne lepote

Majhno je naše področje, toda zelo zanimivo in bogato naravnimi lepotami. Čeprav so vsi ti kraji blizu velikega obmorskega mesta, kjer ni vprašanja prometnih zvez, niso naravne lepote in zanimivosti naših krajev še dovolj valorizirane. Glinščica n. pr. je nekaj kilometrov oddaljena od mesta in je tako lepa in zanimiva, a pravega turizma ta kraj še ne pozna, razen nekaj rednih obiskovalcev in prijateljev iz mesta. Dolinska občina ne more napraviti večjih stvari iz lastnih sredstev. Ustanove, ki so za to poklicane, pa bi morale napraviti nekaj več, da bi Glinščica prišla do svoje veljave. Domačini pravijo, da bi se dotok izletnikov povečal, če bi po-

daljšali trolejbusno progo do Boljuna, napravili pot v Glinščico in tam uredili gostišče. Seveda bi se morali bolj zanimati tudi zasebniki, predvsem gostilničarji, ki bi od večjega dotoka turistov imeli več dobičkov.

V repentaborski občini se turizem kolikor toliko dobro razvija po zadnji vojni. K temu so precej prispevali iznajdljivost in podjetnost domačih gostilničarjev, odcepitev Krasa kamor so pred vojno radi zahajali Tržačani ter skrb občinske uprave. Majhna občina ima od tujkega prometa precejšnje dohodke. V zgornji občini pa ne morejo več kot toliko računati na turizem, ker tam pač ni za to posebnih pogojev.

Lepo perspektivo za razvoj turizma ima devinsko-nabrežinska občina zaradi svoje krasne obale. Sesljan in Devin lahko postaneta važna turistična kraja tudi za inozemske goste, ki prihajajo v vedno večjem številu na dopust in izlete k sončnemu Jadranu. Nujno pa je poskrbeti za potrebna gostišča, oziroma hotele, sicer se bo dotok tujcev obrnil kam drugam. Vsekakor bi se morala Ustanova za turizem bolj zanimati za devinsko-nabrežinsko občino; lotiti pa bi se morali tudi zasebniki, hotelirji in gostilničarji. Zelo koristno bi tudi bilo, da bi v tej občini ustanovili turistično društvo, ki bi v kratkem lahko uveljavilo in znatno prispevalo k hitrejšemu razvoju turizma.

Ob zaključku pa moramo omeniti še tretjo značilnost našega podeželja. Rečeš «Kras» in takoj pomisliš na kamen. Kamnolomi in kamnoseška industrija imajo na našem Krasu stare tradicije in se je s tem preživljalo več rodov. Kraški marmor poznajo daleč po svetu in še ga izvažajo v daljne dežele. Največje dobičke imajo od tega podjetniki, lastniki in najemniki kamnolomov. Število zaposlenih delavcev pa je znatno padlo in se pada, ker podjetniki se ne zanimajo, oziroma ne marajo na mestu obdelovati kamna in odposiljajo cele bloke. Morda so take zahteve trga, kljub temu pa bi lahko povečali izdelovanje marmorja za potrebe domačega in bližnjega trga.

Lahko rečemo, da so tri glavna vprašanja, okrog katerih se vrtili gospodarska problematika našega podeželja: kmetijstvo, turizem in kamnoseška industrija. Nujno potrebno je vse te stvari dobro proučiti in napraviti potreben načrt, ki bi ga morale oblasti vključiti v splošen organski načrt za rešitev gospodarskega vprašanja našega področja, sicer bo ta načrt, o katerem se te dni precej govori, nepopoln. Zaradi tega je zelo umesten predlog podeljkiških občinskih svetov, naj predsedniki pokrajine da pobudo za ustanovitev posebne komisije, ki bi morala proučiti in izdelati splošen gospodarski načrt in v katerem bi morali biti zastopniki vseh podeželskih občin.

A. BUBNIC

KROJACNICA
Albin Filipič-Filipič
OPCINE — Proseška ul. 35
Želi vsem svojim klientom
srečno novo leto.

MIZARSKA DELAVNICA
Marian ŠKERLAJ
OPCINE — Narodna ul. 156
Želi srečno novo leto.

STROJNO MIZARSTVO
ANTON ČERNIGOJ
GORICA
Ul. D'Acosta št. 30, tel. 25-98
Želi srečno in uspešno polno
novo leto.

Tvrda MELILLO
TRST
Ul. Caccia 3 — Tel. 96-032
Moto PARILLA, Moto-BI,
NSU in velika izbira nadomestnih delov. Kotela za
otroke, sport, dirke in prevoz
Želi srečno novo leto.

MIRODELNICA
ANTON PODGORNIK
GORICA
Trg A. D. Amis 12
Tel. 30-09
voščil svojim odjemalcem
srečno novo leto.

D. MAKUC

PO TRŽAŠKEM

Na Repentabru: Divja lepota našega Krasa privablja veliko število izletnikov

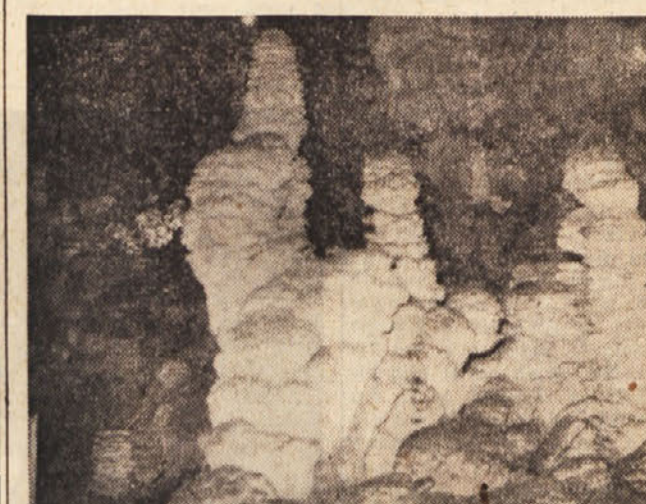
Prosek, kjer pridelujejo dobro vino in goje zelo lepe cvetlice

V Nabrezini, med kamnoseki, pri delu

Bazovica, kamor radi prihajajo meščani na dober grizljaj in kozarec vina

Podzemne lepote naših krajev: V jami pri Brisčikih

Lonjer: ena izmed najstarejših slovenskih vasi v neposredni okolici mesta

Deželna avtonomija s posebnim statutom potrebna za rešitev številnih vprašanj goriške pokrajine

Pravilno delovanje proste cone more zagotoviti samo demokratično nadzorstvo predstavnikov širokih slojev prebivalstva - Goriška industrija naj bi uvažala surovine ter končne izdelke izvažala v Jugoslavijo

Prebivalstvo k državni meji, potisnjene Gorice, ki je z mirovno pogodbo izgubila okoli 80.000 kupovalcev blaga v goriških trgovinah, je z zadovoljstvom sprejelo zakon št. 1438 od 1. decembra 1948, s katerim je bila mestu Gorici nakazana prosta cone. Pričakovalo je, da bo po zgledu Zadra pred drugo svetovno vojno moglo živeti ceneje, ker se je s tem zakonom država odpovedala pobiranj carine na uvoženo blago.

Že sama sestava upravnega organa proste cone, katerega so sestavljali odborniki trgovske zbornice, pa ni nudila popolnega jamstva, da bo delovanje te važne ustanove, ki je edino lahko izvela goriško gospodarstvo iz hude materialne in moralne krize v skladu s težnjami prebivalstva po pravični razdelitvi dobrin, katerim se je država odpovedala.

Vodilni ljudje proste cone so namene države, da se zagotovi zaposlitev tukajšnjemu prebivalstvu, razumeli po svoje, in sicer tako kakor so se učili v šolah, kjer se je zašena lastnina postavljala iznad skupne lastnine, ter zašena iniciativa iznad kakršne koli druge iniciative.

Posledice takega pojmovanja so bile kmalu na dlan. Z ljudskim denarjem (milijarde, ki so ostale v Gorici, niso privlačni denar, ampak denar italijanskih davkoplačevalcev) so se pričele graditi zasebne delavnice, zasebne tovarne, ustvarjena je bila zasebna trgovina, skratka: z ljudskim denarjem so nekateri ljudje obogateli.

Zadeva ne bi bila tako kriveča, če bi ljudje, ki so postavili razne tovarne za izdelovanje likerjev, sladice in čokolade, zaposlili toliko število delavcev, kolikor bi bilo v sorazmerju z olajšavami, ki so jih prejeli pri nakazilih kontingentnega blaga. Ali pa, če bi jih plačali po tarifnih pravilnikih! Ali če bi spoštovali delovne pogodbe! Ali če bi dovolili delovanje notranje komisije!

Toda vsega tega v večini novih tovarn, ki so rasle v Gorici na podlagi zakona o prosti coni, nismo opazili, in tega niti sedaj ni, kar ni samo krivično prisvajanje ljudskega denarja, ampak je tudi kršitev cele vrste zakonov.

Do omenjenih nepravilnosti je prišlo zaradi odločnega pomanjkanja nadzorstva predstavnikov najširših slojev prebivalstva nad delovanjem te važne ustanove. Manjkalo je demokratično nadzorstvo sindikatov, predstavnikov raznih strokovnih združenj, občin, Sovodnje, ki je zaradi svoje lege med mejo, Vipavo in Sočo tudi na področju proste cone, itd.

Kljub pomanjkljivemu delovanju proste cone je bila v Gorici vendarle ustvarjena dovolj trdna podlaga za razvoj produkcije in zaposlitev nadaljnjih brezposelnih delavcev. Napravljen je bil zakon, ki je do neke mere začel gospodarske rane, ki jih je Gorica utrpela po razme-

litvi. Vlada je napravila za Gorico večko, skoda je, da se lokalni izvajalci zakona niso v celoti zavedali svojega dolga do goriškega prebivalstva in so kakoli konec osemletnega delovanja proste cone, da so lahko pregledali, kaj je treba izpopolniti v mehanizmu, da bi imelo prebivalstvo še večje koristi.

Naravna posledica osemletnega pomanjkljivega delovanja proste cone skupno v vsemih dobrih in slabih straneh je bil po našem mnenju zakonit osnutek predstavnikov Komunistične partije, ki so pred tedni v parlamentu predložili spremembe k sedanjemu zakonu ter zahtevali demokratsko nadzorstvo predstavnikov širokih slojev prebivalstva nad uporabo ljudskega denarja v okviru proste cone.

Upoštevanje osemletno prakso so komunistični svetovci predlagali, naj poslane Goričane središče za predelovanje surovin, ki bi prihajale k nam iz Jugoslavije, ter izvajanje končnih izdelkov v Jugoslavijo, pri čemer bi se stroški proizvodnje plačevali z uvozom novih surovin.

Razni govorniki Krščanske demokracije so v pretekli volilni kampanji prešli te navedene koristne predloge ter neposredno potrdili, da nameravajo v parlamentu podpirati stari zakonski osnutek, ki daje dosedanjemu upravnemu odboru proste cone vse pravice, da razpolaga s kontingentnim blagom in z denarjem.

Zanimanje teh dejstev ter odločanje v nasprotju s težnjami tukajšnjega prebivalstva, kot je na žalost še vedno praksa okostenelih rimskih birokratov, je skodljivo našim interesom, je skodljivo normalnemu razvoju tukajšnjega gospodarstva, ohr-

de se z gradnjo novih tovarn zaposlilo še nadaljnji brezposeln. Toda zakaj ni povedal, da bodo tudi spoštovali pravice delavcev, zaposlenih v teh tovarnah. Zagotovitev minimalne strogo materialne plače je samo ena stran medalje; za nas je važno tudi to, kako ravnajo z delavci in delavkami, kajti njim je bila namenjena prosta cone in ne morda tistim industrijcem, ki so od vsepovsod prilihi k nam, ker so zavohali možnosti lahkinih in gotovih investicij.

Številna izrazila lokalna vprašanja, kot je na primer prosta cone, rotacijski fond, osebni omejni promet, mala obsejna trgovinska izmenjava, prisotnost slovenske narodne manjšine, povsem svojstvena mortaliteta, ki ima globoke korenine v dejstvu, da so bili tukajšnji kraji v stitidesetih letih pod celo vrsto najbolj različnih oblastí, nujno terjajo izvedbo člena 116 ustave, ki nam priznava deželno avtonomijo s posebnim statutom, kajti samo vladna predstavništva nase deželo bo mogla uspešno rešiti specifično nasa vprašanja, vprašanja nase dežele Furlanije in Julijske krajine.

Zanimanje teh dejstev ter odločanje v nasprotju s težnjami tukajšnjega prebivalstva, kot je na žalost še vedno praksa okostenelih rimskih birokratov, je skodljivo našim interesom, je skodljivo normalnemu razvoju tukajšnjega gospodarstva, ohr-

Krščanska demokracija se v desetih letih upravljanja Beneške Slovenije ni lotila nobenega problema, čeprav kontrolira vse; ni ukrenila, niti doprinesla nobenega ukrepa, ki bi rešil obupno gospodarsko krizo v tej zapuščeni deželi. Prišla je s svojjo lokalno birokracijo tako daleč, da so začeli sami nje-ni senatorji in poslanci, kot n. pr. Pelizzo in Driussi, ter videmska vladna glasila priznavati, da za te obubožane doline ni bilo storjenega nič takšnega, kar bi spremenilo življenje tamkajšnjih prebivalcev, kar bi zaustavilo emigracijo, ki pretli, da bo od vzela vsem se zadnjega za delo spodobnega mladika.

Nekdo bi rekel, pa vendar kljub vsemu so zopet prišli v občinske uprave skoraj odstopno isti ljudje! Ta človek pa ne pozna življenjskega lada beneških bratov. Na letošnjem obnem zboru kul-

istem stališču tudi predsednik Gronchi, ni mogel razumeti, zakaj so vodilni demokristjani proti avtonomiji. (Fanfani je na volinsem zborovanju v Gorici govoril samo o «administrativni decentralizaciji».)

Ali predstavljajo take izjave bojazen pred demokratično voljo ljudi, ki hočejo več demokracije v javnem življenju?

Naj bo že kakor koli, za rešitev številnih važnih vprašanj nase pokrajine, med katerimi je za Gorico na enem izmed prvih mest prosta cone, je nujno potrebna deželna avtonomija. G. VESSEL

ŽALOSTNE RAZMERE V BENEŠKI SLOVENIJI

Lani 27. maja so se tudi v poznih letih in zapuščenih dolinah Beneške Slovenije, vse od Krmina pa do Karanje, vršile kot drugod po Italiji, obilne volitve. Pred prebivalstvo teh lepih, pa vendar od ostalega sveta odrezanih dolin, se je postavila naloga, izvoliti nove moze v občinske svete ali pa potrditi ne stare, znane obraze, ki so bili v veliki večini na oblasti se pod fašizmom in ki so sedaj samo zamenjali srjace.

Krščanski demokristjani, ki je vladala v vseh šestnajstih občinah Beneške Slovenije, ki so popolnoma slovenske, kot Dreka, Brdo, Grmek, Podbonec, Praprotno, Režija, Sovodnje, Srednje, Sv. Lenart, Sv. Peter, Tipana in v narodnostno mešanah: Tavornik, Fojda, Ahtenu, Neme in Gorjani, ni bilo lahko stopiti pred volivce, čeprav predvsem zenske in stare. Večina mladih in zrelih mozi, to je ena tretjina prebivalstva, je po svetu v belgijskih in francoskih rudnikih, na plantazah Amerike in v nemških in angleških tovarnah.

Krščanska demokracija se v desetih letih upravljanja Beneške Slovenije ni lotila nobenega problema, čeprav kontrolira vse; ni ukrenila, niti doprinesla nobenega ukrepa, ki bi rešil obupno gospodarsko krizo v tej zapuščeni deželi. Prišla je s svojjo lokalno birokracijo tako daleč, da so začeli sami nje-ni senatorji in poslanci, kot n. pr. Pelizzo in Driussi, ter videmska vladna glasila priznavati, da za te obubožane doline ni bilo storjenega nič takšnega, kar bi spremenilo življenje tamkajšnjih prebivalcev, kar bi zaustavilo emigracijo, ki pretli, da bo od vzela vsem se zadnjega za delo spodobnega mladika.

turnega društva «Ivan Trnkova» je bilo statistično dokazano, da živi v Beneški Sloveniji 2000 popolnoma nepismenih ljudi ter nič manj kot 4000 polpismenih zena in mozi, ki se znajo samo podpisati in ki morajo, kadar gredo v tujino, iskati pomoči pri tujcih, da lahko napišejo svojim dragim, kako žive v daljnih deželah Evrope in Amerike. Ne pomaga naglica, s katero gradijo ponekod lepe solske stavbe. Potrebno je predvsem človeku nuditi možnost gospodarskega obstoja in mu omogočiti obiskovanje soli v materinem jeziku. Potem se seje od njega lahko zahteva, da se pravilno in pravočasno usposablja za življenje. V solo pride otrok, ki skoraj ne pozna besedice tujega jezika, ki ga v vasi sliši samo od orožnikov, finančarjev in duhovnikov-tujecev, ki si razumljivo ne morejo pridobiti simpatije najmanjših občanov. Ti otroci se v soli pač ne morejo naučiti toliko, kolikor bi se lahko, če bi jih poučevali v njihovem materinem jeziku.

Obdelovalne zemlje v Beneški Sloveniji ni dovolj; delo na njej je zelo naporno, pridelek pa pičel.

Mladi ljudje bi sli v obrt ali kako industrijsko podjetje, toda v vseh 16 občinah Beneške Slovenije ni več nobenega industrijskega podjetja. Lansko leto so lastniki zaprli edini cementarni te podjetje SETSA v Cedadu. Res, da bi bilo potrebno precej kapitala za ustanovitev novih podjetij, toda če država lahko misli na Sicilijo, Sardinijo in Srednjo Italijo, potem bi lahko mislila tudi na Beneško Slovenijo, ki ni manj zaostala od teh pokrajin! Poslane Driussi je na enem izmed zadnjih sestankov zupanov občin iz Nadiške doline izjavil, da bi lahko država tudi na Beneško Slovenijo raztegnila zakon, ki omogoča veliko industrijsko iniciativo. Poleg tega pa bi se na te zapuščene kraje lahko razširila tudi prosta cone

ki je v Gorici, kljub velikim napakam, le omogočila ustanovitve 38 podjetij, v katerih je našlo zaposlitev več sto brezposelnih, predvsem zena in deklet.

Ne bi smeli pozabiti tudi na obrtništvo, ki je nekada je lepo uspevalo v Beneški Sloveniji, danes pa umira. Država bi lahko omogočila njegovo razširitev v raznih krajih z ustanovitvijo tečajev ali celo obrtne šole v Cedadu ali drugem večjem kraju in tako nudila možnost mladim ljudem, da se izuče poklice, s katerim bodo lahko živeli tudi na domači zemlji.

Zatorej ni, kakor je dejal Pelizzo, edini vir življenjskega obstoja v Beneški Sloveniji poljedelstvo. Številke jasno govorijo, da zaradi stanja, v katerem se danes nahaja poljedelstvo, mnogi bežijo v tujino. Včasih je bilo v Beneški Sloveniji drugace Poljedelstvo je res lahko omogočilo dostojno življenje kmetom na domači zemlji. V tej deželi je bilo bogto gozdarstvo, bili so krasni pašniki in lepa živina. Danes ni več gozlov, pašniki so se, toda živine je vedno manj.

Demokristnske uprave vključijo le, da se ne zamerejo centralnim oblastem v Vidmu, kajti vsak njihov uporni glas bi lahko pomenil da niso več italijanissimi. Včasih popravijo kakšno cesto, to pa v glavnem zaradi vojske in obmejnih organov, napredujejo tudi kak telefon ali zgradijo nov otroški vrtec, da bi najmlajše otroci potujčili.

Toda kljub zaostalosti in trpljenju le lahko ugotovimo, da je Benečan začel opirati očel. Marsikje so se prišli v opozicijo ljudje, ki ne bodo mirno preživali hlapčevske politike demokristnskih birokratov, temveč bojo od njih zahtevali obračun za njihovo nedejavnost! Junaki mladi rod, ki je prišel v stike z goriškimi in tržaškimi Slovenci, je že začel spoznavati, kako je treba delati in se boriti za svoj obstoj.

Kratka krotka krit'ka leta 1956

JANUAR
Novo leto s tem začena, da iz Afrike grede Tito v Kairu ustavi se. z Naserjem par misli menja. Kaj so v Kairu rešali, bomo s časom že spoznali. — Tam na Cipru istocasno ljudstvo bolj postaja glasno.

FEBRUAR
Vest prihaja iz Alžira, da Arabec se upira, trda pesem tam se svira, dolgo, dolgo ne bo mira. — Lepša pesem iz Cortine nam prihaja od mladine, ki na olimpiadi vneto stopa v tekmo častno, sveto. —

V Moskvi velik je kongres, ki je zanimiv zares; stalinizem se pometi, marsikaj se nam obeta. — Mrzel val čez nas priplava, vsa Evropa prezbava. — Tak med splošno polomijo nam se cene drv znorijo. — Ker resnica boče kakor silo, v temno keho Dolci gre Danilo. —

JUNIJ
Ko Pariz ni še pozabljen, Tito v Moskvo je povabljen. Od Smolenska do Urals, od Kavkaza do Murmanska kot očarana je vstala vsa dežela velikanska, sveta Rוסija prostrana, da časti Jugoslovana. In prijateljske zdravice

Vraže neprijetna juha tukaj se Angležem kuha. — V Trst iz Rima žica javlja, da «San Giorgio» se poslavlja; v Genova za večno vandra. Družbo dela mu «Rosandra». — Povzročitelj novih nad na Francoskem je Poujade. A prav kmalu se izkaže, da ta nova nada laže.

JULIJ
Voli si župana Trst; tukaj vmes je božji prst: Nekaj se je le zganilo, ni več to, kar prej je bilo. Seja seji je sledila, dokler le ni popustila laska jalova gospoda. Odkar svet stoji Trst se videl ni Tako težkega poroda. — Naser k Titu prihiti, kmalu Nehru mu sledi. Pridno se ta trojka shaja. Prav pravilno pravi tisk, da za vlijudnost obisk vsa ta stvar predolgo traja. V Budimpešti se pobere Rakosi; naslednik Geroe, še nikomur se ne sanja, kaj to dejstvo nam naznanja.

AVGUST
Nilski jez je v vodo pal, Naser vzame si kanal. Ker protest je prazna senca, je potrebna konferenca. Vsi priznani diplomati s kovčki dvignejo se hkrati in tja v London poletijo. Nekaj tednov tam sedijo, praznih rok potem domov Eden, Dules, Šepilov, Lloyd, Menon spet pohitijo, Naser tam ob Nilu čaka... A pri nas, pogledj ga, spaka:

APRIL
Silno v Londonu bravuro dela Malenkov s frizuro: radi kodra sredi čela Anglija je ponorela. — Ko Hruščov in Bulganin kmalu prideta za njim, Anglija postane modra: Ta dva prišla sta — brez kodra. — V Moskvi pa so v teku že rehabilitacije. Kominform je pokopan... Se-li blizu novi dan?? — V Montecarlju je veselje, ker čez morje se pripelje deklica bogata, lepa, ki poroko s princem sklepa. Ljudstvo ples, poje, raja, nova nada ga navdaja: Sincka deklici želi, da se davkov iznebi. —

MAJ
Da tud' Francijo pozdravi, Tito se v Pariz odpravi. On že ve, kateri pravi je način in korist državi. — V Trstu in drugod kampanja se volilna v nas zaganja in objub se oceani zgrinjajo nad državljani. Končno pride dan volilni in trenutek odločilni: V zrak spuhte se objube, svet zavzame prejšnje gube. V vsakem taboru je zmaga in — aprej gre stara zgaga. — V času tem sodnik se najde, ki zakliče: «Kaj hudirja?! Z memorandumom končajte! To je umazan koš papirja!! A drugače pa seveda smo prav radi — mož beseda!»

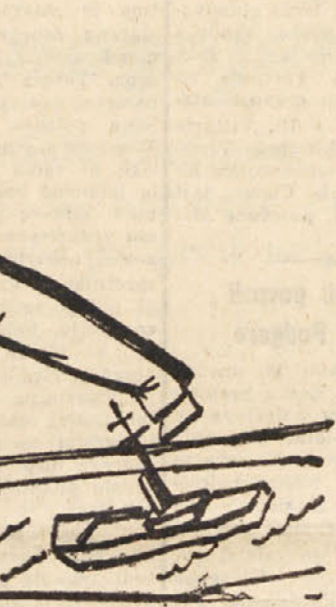
SEPTEMBER
Koledar sicer nam kaže, da bolj hladno zdaj je vreme; za ljudi ta znak pa laže: bolj so vroči brez izjeme. Mars je pač prav blizu zemlje in nam vso razsodnost jemlje. Tam v Alžiru stara godba: stalno kri pretaka se. A na Cipru smrtna sodba: patrioti tam visé. — Pusti, Krišna, svoje sanje! Kaj ti bo posredovanje?! Ves tvoj trud pri nas zaman je!! —

OKTOBER
V Varšavi zdaj tudi vré, Gomulki posreči se, da še položaj obvlada. — Slepo Izrael napada desno, levo vse sosedé: Pozor! Tu se nekaj prede! — Nikita Hruščov s Socerba Trst za par minut «poverba». — V Budimpešti pa zavre: prvo je, da Geroe gre, strast duhove koj razgreje; vstaja prekorači meje, Marsikaj poseže vmes, začne se nevaren ples. —

NOVEMBER
Krinko Izrael odložil, puško na Egipt je sprožil. Lahko ti junak je biti, če močnejši brat te štiti. Evo: v znak zaslonbe padajo angleške bombe. Val ogorčenja gre v svet, položaj je kar napet. Vsak se vpraša, kaj bo zdaj? Kam drvi ta direndaj? Katastrofa nam preti, če takoj pomoči ni. Sreča nam bila je mila, nam usoda naklonila dobrega je advokata. Hammarskjöld diplomata: Varnostni vojak kmalu znašli so se ob kanalu...

Koj nato še isti dan ne bencina ne banan ne dobiš po ceni stari. To se jasno je magari. Čudna pa je tu uganka, da od takrat brez prestanka s cenami gredo navzgor! Jajca, mleko, sir, sladkor! Mar je vsega Suez kriv??! Kmalu bo še dan napočil, ko bo tramvaj nam poskočil! In seveda zelenjava po kanalu k nam priplava!! klavrn njihov je «adijo».

In na koncu ta zadeva to resnico razodeva: Za denar, ki tu je šel, Nil bi jeza dva imel...

DECEMBER
Eisenhower med tem časom je postal predsednik svet; upajmo, da s svojim glasom reši mnogi bo zaplet. — Naš je svet potreben mira; In če prav drugač ne gre, kot da stalno giblje se, naj se «rockandrollizira!» Stokrat bolj nor je ples kakor pa atomski bes! — Leto srečno je končalo, tud' če malo je divjalo. V novem letu vsem želimo, da bi vsako zlo šlo mimo. Samo zdravje naj ostane, le denarja več naj kane, zraven mnogo dobre volje... Pa — bo tudi v Trstu bolj!!

Zgodba o bombi

Nekaj dni smo že pešali v nemirnih, a lepih septembrskih dneh 1943. leta iz Gonarsa proti domu. Italijanski vojaki, ki so nas stražili, so se že nekaj dni nemirno prestopali na svojih stražarskih mestih okrog visoke žice našega taborišča — campa koncentracije. Ko pa so silili o kapitulaciji Italije, so brez premišljanja pometali puške v koruzo. Dobesedno — puške v koruzo, kajti okrog četverokotnega taborišča je tedaj zorela koruza na velikem kosu zemlje. Dobro sem slišal italijanskega vojaka ob žicni ograji, kako je nenadoma krep. ko zaklel, snel kratko vojaško puško z ramen, jo zgrabil z desnico, zatem pa jo vrgel med brazde že nekako orumenela koruze. Pre. kilnjal je svojo rodno deželo in svoj posel, ki ga je, kot je sprevidel, opravljal popolnoma brez haska. Zatem se je oddaljeval med brazdami od taborišča in se itak majhna njegova postava v zeleni vojaški obleki se je z vsakim korakom zmanjševala, dokler med visokimi koruznimi stebli ni povsem izginila. Čez čas ni bilo na stražarskih mestih nikogar več. Tudi stražarski stolp na voglu taborišča, kjer sta strahovala internirance mitraljez in reflektor, je prazen štrlel kviku. To je bil zanesljiv znak, da je konec Mussolinijevе Italije, hkrati pa tudi našega ujetništva v taborišču. Kdar je bil pameten, ni čakal, kajti Nemci so že zasedali o-zemlje svojega takratnega zaveznika in se pomikali vzdolž polotoka. Prvi interniranci so odšli iz taborišča že pod noč, nekateri so se odpravljali proti domu skozi vrata taborišča, ki so se internirancem redkokoli odpirala, ponoči, večinoma pa smo taborišče zapustili zarana naslednjega dne in se napotili po Furlanski ravnini proti Břdom.

dim treskom razpočila v grmovju. Mojega sopotnika je skoro vrglo ob tla, čeprav je bombo razneslo daleč od nju. Smehtljaj z njegovih ustien je izginil. Z zadoščenjem sem ugotovil, da je moja namera uspeła. «Ta reč pa hudo počí» je pripomnil, ko so se njegova ušesa zopet privadila gozdni tišini. «To sem ti že prej zatrjeval!» sem mu potrdil. Nadaljevali smo pot proti dolini. Jožič si je še vedno kdaj pa kdaj ogledoval svoje nabuhle vepe, rekel pa ni ničesar. Vedel sem, da bi po tistem tršču bombe kaj rad potegnili iz žepov, pa se je tega sramoval. «Preklete veliko streliva so nam zapustili Italijani, je dejal po kratkem presledku. «Samo, kdo ga bo

srečnega, ki mu je bomba raztrgala nogo?» je vprašal Jožič. «Da, da, Kaksen pa je vidi?» je vprašal voznik. «Kaksen? Teško sem ga gledal. Preketo ga je razmesarilo...» «Kaj pa zdravnik?» sem vprašal. «Kje boš dobil zdaj zdravnika? Vojni čas je!» «Ze, ze! Toda tak primer...» «Nisem si mogel misliti kaj takega, je pogrknil. Ob kupu kamenja se je ustavil, privlekel iz žepov rdeče bombe, malo postal, si ogledal najbližjo okolico in jih zatem varno položil na tla ob robu ceste. «Ce sem prišel tako daleč iz internacije, bi rad še preostali del poti prešel brez neugode. Saj zvečer utegnem biti še doma. Zato ne bom več nosil tega vra-ga s seboj!» «Tudi laže ti bo, ko si še tako truden od dolge ho-je!» sem ga nekoliko zbe-del, zatem pa smo že po nekaj korakih zagledali Be-lo krajino. Spokojno je le-zala pred nami, tih in lepa kot kdajkoli.

Ciril Šter

pobiral, ga je naenkrat zaskrbelo. «Mar ni škoda, da takole neuporabno leži raztreseno na vseh koncih in krajih?» «Saj ga bodo pobrali, sem mu v naglici odvrnil. «Kdo, te vprašam, kdo ga bo pobral?» «Kdo? Bodo že kakšni partizanski enoti naročili, naj se pobriga za to.» «Morda, je pristavil negotovo. ***

Koračili smo dalje po gozdnem področju. Teško smo stopicali, saj je bil to že deseti dan neprestane hoje in le dolgi meseci ločitve od svojcev in misel na čimprejše zopetno svidenje nam je vili novih moči, da smo se še pomikali dalje. Nenadoma sem zagledal krokarja. Z velikimi črtni mi krili je plahutal nad zeleno bukvijo. Zatem sta se pojavila še dva, eden pa je obletal v nizkem pole-tu niže ležeči cestni ovinek. «Kaj pa krokarji strašijo tod?» se je jezil moj sosed. Se preden sem mu ute-gnil kaj odgovoriti, sem zagledal na cestnem ovinku nekoga, ki je ležal nepre-mično sredi ceste. Spogle-dali smo se in pospešili ko-rak. Bil je mlad moški, po-krit z zaprašenim sivim kocom. Ko nas je začutil, je po-gledal izpod koca in ga pri tem odgrnil. Zagledali smo okrvavljeno glavo in roke, raztrgano in od krvi rdečo obleko, stopalo ene noge je bilo brez čevlja in — ena sama kepa mesa in krvi. Na drugi nogi je imel obut povsem cel čevlji. «Križ božji, je dejal osu-pel Jožič. Ranjeni človek se je za-zrl v nas kot da smo prika-zen. «Kaj pa ti je?» sem vprašal. «Saj vidiš... Bombo sem brcnil... je zamrmral. Vendar ni tožil. Zdelo se mi je, da se nas je tako razveselil, da se je celo na-smehnil. «Ali vedo zate?» sem ga vprašal. «Vedo. Menila bodo prišli pome z vozom...» «Ali lahko kaj storimo zate?» sem nemočno vprašal. Skomignil je z rameni. «No, če bodo res prišli po-te...» sem znova sprego-voril, ne da bi ga mogel še dalje gledati. Ozirom se na krokarja, ki so še vedno krožili po zraku, zdaj ma-lo bolj daleč od ranjenca. Ogledoval sem si se nje-govo ležišče — trdo cesto in nekaj korakov stran o-pazil razparan čevlji. Le o-petnica je bila še cela. Jožič in drugi moj sopot-nik sta ranjenega nemo gledala. Ta si je znova po-kril obraz s kocom in po-trpežljivo čakal na voz. «Ce ne pridejo kmalu po-te, se bomo mi pobrigali za-to,» sem še dejal, zatem pa smo krenili dalje. Ozirom se na krokarja, so znova kro-žili bliže in nize nad pone-srečencem. Pobral sem pri-praven kamen in ga zalu-čal proti njim. Za hip so se razpršili, zatem pa so znova obkrožali mesto, kjer je ležal ranjenec. Ni minilo četrť ure, ko smo srečali voznika. S kmečkim vozom in konjem je hitel po poti navkreber. «Ali greš po tistega ne-

ZA SMEH

NA IZPITU
— Kaj so agregatna sta-nja? — Oblike, v katerih se po-javljajo snovi. — Kakšna agregatna sta-nja poznate? — Plinasto, tekoče in trd-no. — Povejte primer! — Ce ga popijem liter, sem okajen. — Ce ga šo liter, sem fajhten, če ga še liter — sem trdi!

DOKAZ
— Prejšnji teden sem ku-pil pri vas dežnik, pa je za-nič. — Nemogoče! — Kako da ne? Včeraj sem ga pozabil v kavarni in danes zjutraj je bil še ved-no tam!

NEPOTREBNO
Mati je Drejčku z veliko težavo umila obraz. «Tako, zdaj pa še roke!» pravi. «Ni treba, mamala se od-reže Drejček. «Saj jih lahko vtaknem v žep!»

PREVIDNOST JE MATI MODROSTI
Miha je šel v Ljubljano k zdravniku, specialistu za rev-matična obolenja. Tam je pokazal svoje gole spodnje okončine. Profesor (ogorčeno): «Sliši-te, vi, vsaj noge bi si lahko prej umili doma!»

RAZUMLJIVO
— Kako to, da si padel iz materinega jezika? — Zato, ker živim večino-ma pri babici.

POMOTA
— Pijanec se naslanja na kandelaber in gleda na dru-go stran ceste, kje stanejo: «Smenta, že trideset let stanujem v tistile hiši, pa še do danes nisem vedel, da te-če mimo reka. Treba jo bo preplavati.»

CARINŠKA
«Imate kaj za carinito?» vpraša carinik mlado damo v širokem povrsniku. «Nič,» zar. Carinik ji reče, naj se o-brne in se enkrat vpraša: «Res imate ničesar za ca-rinito?» «Res imela»

«Kaj pa tale lisičji rep, ki vam gleda izpod plašča, ali je ta vaš?»

Ce se hočeš nasmejati, na-bavi si Pavlikovo prstiko, ki je v prodaji po 100 šil pri vseh raznašalcih Primor-skega dnevnika in v vseh slo-venskih knjigarnah v Trstu in Gorici.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

ZANOLIN

NOGAVICE — PLETENINE

TRST, Ul. Ponchielli 3 (vogal Ul. S. Katarina)

vošč svojim cenjenim klientom srečno novo leto.

KROJACNICA

VLAĐO PREMUR

TRST, Ul. Glinčasta 35-I — Tel. 45-447

želi cenjenim klientom srečno novo leto.

